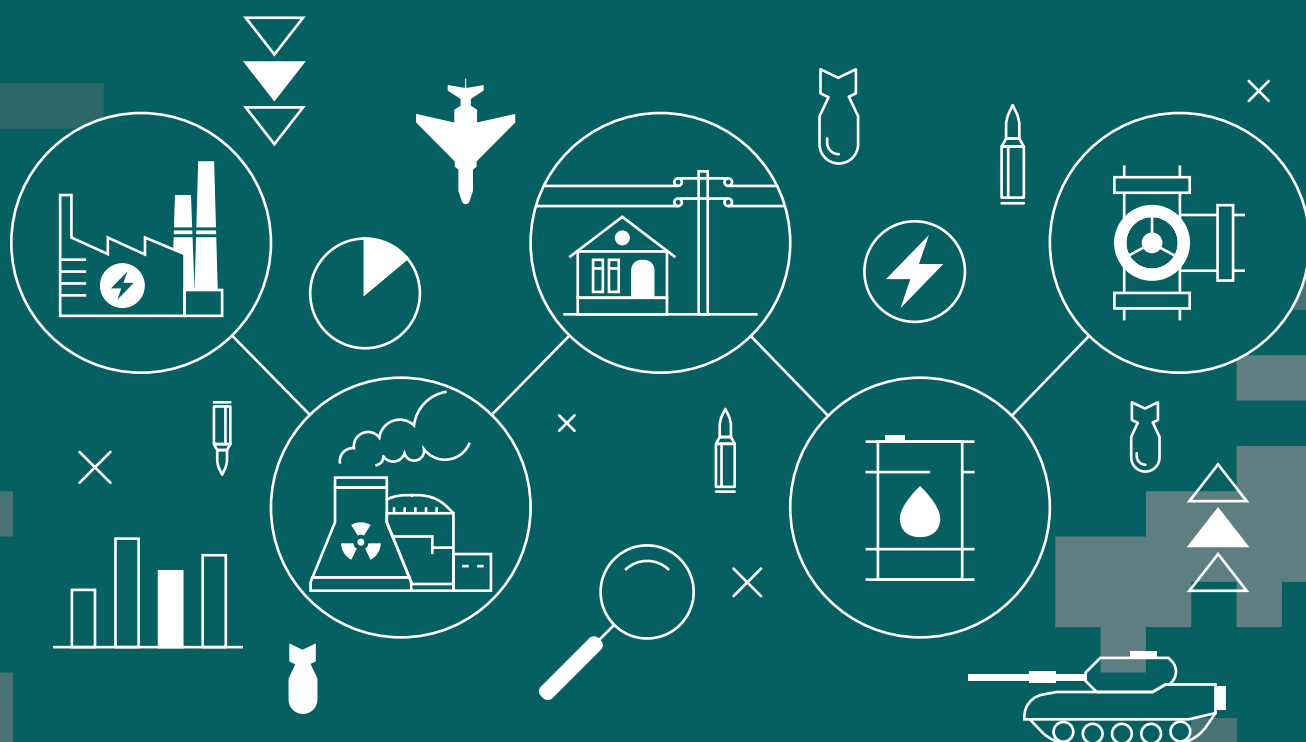
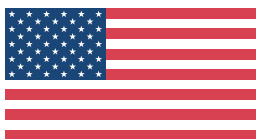

ІНДЕКС ПРОЗОРОСТІ ЕНЕРГЕТИКИ

3-Й ВОЄННИЙ ВИПУСК

2024

Підготовка даного аналітичного продукту стала можливою завдяки підтримці американського народу в рамках проекту «Прозорість Енергетичного Сектору», що реалізується DIXI GROUP. Інформація, що міститься в цьому матеріалі, є виключною відповідальністю DIXI GROUP і за жодних обставин не може тлумачитися як така, що відображає позицію уряду США.

ЗМІСТ

ПОДЯКИ.....	3
РЕЗЮМЕ.....	4
ВСТУП.....	10
АНАЛІЗ ЗА КАТЕГОРІЯМИ	12
СЕКТОРАЛЬНА ЧАСТИНА	12
1. Баланси	12
2. Природні монополії	14
3. Постачання	17
4. Надійність і безпека	20
5. Споживання	22
КРОС-СЕКТОРАЛЬНА ЧАСТИНА.....	25
6. Звітність	25
7. Політика	29
8. Органи влади.....	31
МЕТОДОЛОГІЯ.....	34
Додаток А. Потенційні індикатори для включення у наступні випуски Індексу прозорості енергетики ...	39

ПОДЯКИ

Презентуючи результати, отримані при підготовці попередніх шести видань Індексу прозорості енергетики у 2018-2024 роках, ми ставили за мету отримати широкий зворотний зв'язок від експертів з різних аспектів енергетики: вироблення політики, державного регулювання та моніторингу ринків, енергетичної безпеки, інвестування, конкуренції та ціноутворення, захисту прав споживачів тощо. Дискусії з міжнародними та українськими фахівцями сприяли удосконаленню Індексу прозорості енергетики в частині методології, аналізу та представлення результатів оцінювання.

Ми щиро дякуємо колегам, у спілкуванні з якими отримали цінні коментарі й поради, які враховували під час підготовки Індексу прозорості енергетики України 2024.

РЕЗЮМЕ

- **Індекс прозорості енергетики** розроблено з метою оцінювання реального стану доступності та якості інформації в енергетичному секторі України, здійснення багатовимірного аналізу прозорості, діагностики прогалин, відстеження прогресу та підготовки адресних рекомендацій, спрямованих на покращення прозорості енергетичного сектору України у відповідності до кращих світових практик.
- Прямі та опосередковані **вигоди від покращення прозорості** має отримати *споживач*. Краща доступність та якість інформації поліпшує його можливості захищати свої права та сприяє раціональній, активній економічній поведінці. Більш прозорі, відкриті і конкурентні ринки сприятимуть покращенню якості обслуговування споживачів та справедливому ринковому ціноутворенню. Потенційний вплив дослідження представляє інтерес для *компаній та потенційних інвесторів*, які прагнуть прогнозованої політики й регулювання, відкритого конкурентного середовища, менших ризиків ведення бізнесу і кращих відносин з владою і громадськістю. Індекс стане корисним *державним інституціям*, відповідальним за розкриття інформації, для удосконалення своєї діяльності та регулювання. *Міжнародні партнери* отримають кращі можливості для розуміння енергетичної політики та ринків України. Внаслідок зростання прозорості, *громадянське суспільство, ЗМІ та експертне середовище* матимуть в розпорядженні більше інструментів для моніторингу та аналізу ситуації в секторі, оцінки ефективності державної політики та регулювання. Зрештою, краща прозорість сприятиме зменшенню корупційних ризиків у секторі.
- **Індекс прозорості енергетики став частиною національного звітування України щодо досягнення Цілі сталого розвитку 7 «Доступна та чиста енергія»**. 29 листопада 2024 року Розпорядженням Кабінету Міністрів¹ Індекс визначено одним із індикаторів досягнення ЦСР7 в рамках Завдання 5. Сприяння *раціоналізації споживання енергетичних ресурсів, стимулювання до енергоефективності та підвищення рівня обізнаності споживачів щодо функціонування паливно-енергетичного комплексу*. Таким чином, рівень прозорості сектору став офіційним «міри-

лом» ефективності державної політики на шляху до забезпечення сталого розвитку України. Таке визнання Індeksu має сприяти його використанню державними інституціями як практичного інструменту, врахуванню рекомендацій, розроблених за результатами оцінювання прозорості, та більш ефективному реформуванню у енергетичному секторі.

- **Особливістю Індeksu-2024, як і двох попередніх випусків, є оцінювання прозорості під час воєнного стану (ВС) в Україні**. Запровадження правового режиму ВС спричинило відчутне обмеження публічності інформації з міркувань національної безпеки². Також через війну з РФ були частково втрачені можливості для повноцінного збору, систематизації та публікації даних розпорядниками через виникнення низки обмежень. Серед них – кадрові втрати, законодавчі зміни в частині дозволу суб'єктам господарювання не подавати звітність під час ВС³, надання органам влади, державним підприємствам, установам та організаціям права зупиняти чи обмежувати роботу інформаційних систем, публічних електронних реєстрів⁴, скасування процедури конкурсного відбору на посади державної служби⁵, а також інші фактори й форс-мажорні обставини, пов'язані з війною. Серед головних цілей третього воєнного випуску Індeksu: 1) об'єктивне відображення та аналіз впливу війни і режиму ВС на інформаційну відкритість сектору та 2) визначення потенціалу відновлення прозорості впродовж дії режиму ВС.
- **Індекс-2024 охоплює 233 індикатори, об'єднаних у 8 категорій і базованих на конкретних нормативних вимогах і кращих світових практиках щодо розкриття інформації**. Цьогорічне видання Індeksu доповнене трьома новими індикаторами, пов'язаними з оперативними балансовими даними на ринку нафти та рідких палив та обсягом і вартістю надання послуг зі зростання частки виробництва електроенергії з ВДЕ. Такі мінімальні зміни в рамці оцінювання були застосовані з метою збереження порівнюваності результатів для відстеження «чистого» прогресу у прозорості порівняно з 2023 роком і отримання відповіді на питання чи можливе покращення інформаційної відкритості сектору в умовах війни⁶. Разом з тим, були оновлені зміст і підстави індикаторів Індeksu

¹ Розпорядження Кабінету Міністрів України № 1190-р від 29 листопада 2024 року: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1190-2024-%D1%80#Text>

² Напр., [постанова НКРЕКП від 26.03.2022 р. № 349 «Щодо захисту інформації, яка в умовах воєнного стану може бути віднесена до інформації з обмеженим доступом, у тому числі щодо об'єктів критичної інфраструктури»](#)

³ [Закон України від 3.03.2022 р. № 2115-IX «Про захист інтересів суб'єктів подання звітності та інших документів у період дії воєнного стану або стану війни»](#)

⁴ [Постанова КМУ від 12.03.2022 р. № 263 «Деякі питання забезпечення функціонування інформаційно-комунікаційних систем, електронних комунікаційних систем, публічних електронних реєстрів в умовах воєнного стану»](#)

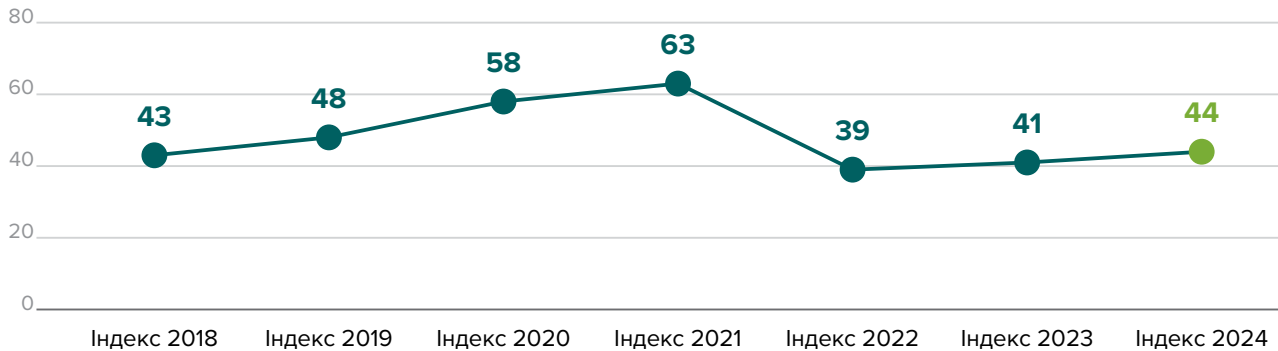
⁵ [Закон України від 12.05.2022 р. № 2259-IX «Про внесення змін до деяких законів України щодо функціонування державної служби та місцевого самоврядування у період дії воєнного стану»](#)

⁶ Перелік потенційних індикаторів для застосування у наступних випусках Індeksu наведено у додатку А.

на основі останнього законодавства ЄС, кращих європейських та світових практик розкриття даних й звітування. Оцінки, отримані в рамках Індексу, є результатом **опрацювання даних відкритих джерел** про функціонування й розвиток енергетичного сектору за ланцюжком «від виробника до споживача».

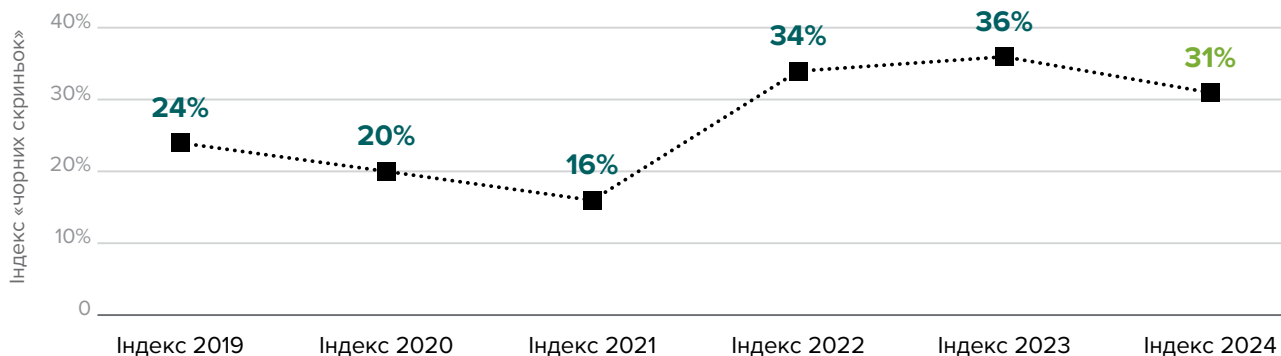
- **Остаточний бал України за оцінюванням 2024 року зріс до 44 (порівняно із 41 балами у 2022 році). Цей незначний прогрес (+3 бали, або 7,3%) доводить можливість покращення прозорості сектору навіть в умовах війни і режиму ВС.** Пов-

номасштабна війна з РФ та запровадження режиму ВС спричинили стрімке падіння інформаційної відкритості енергетики – показник у 2022 році упав на 24 бали і за шкалою Індексу спустився до зони «неприйнятної» прозорості. У 2024 році, незважаючи на різносторонню динаміку по окремим вимірам і складовим Індексу, загальна оцінка досягла і незначно перевищила базовий рівень 2018 року (43 бали), проте **фундаментальні фактори впливу на стан прозорості залишилися незмінними.**

- **Наявний прогрес в прозорості, серед іншого, призвів до зменшення кількості «чорних скриньок»⁷ у секторі.** Індекс «чорних скриньок»⁸ зменшився на 5 процентних пунктів – із 36% до 31%.

Таким чином, майже за третину індикаторів інформація залишається закритою або повністю відсутня.

- **Серед фундаментальних факторів збереження низького рівня прозорості залишаються: директивна заборона** оприлюднювати дані та **ініціативні рішення** розпорядників даних чи суб'єктів звітування обмежити обсяг публічних даних або припинити їх публікацію під час ВС. Обидва фактори мають нормативну природу і викликані змінами до законодавства та регулювання, через які держава заборонила публікувати конкретні дані або дозволила обмежити їх оприлюднення. Третім фактором, що має синтетичний характер і прямо не пов'язаний із законодавчими змінами, є сукупність дестабілізуючих зрушень, виклика-

них війною, які спричинили втрату спроможності розпорядників даних (органів влади, суб'єктів господарювання тощо) збирати, опрацьовувати та оприлюднювати інформацію («туман» війни).

- **Для понад третини індикаторів Індексу-2024 (79 із 233) зберігається законодавче обмеження публічності.** Зокрема, по 26 індикаторам (11,2%) застосована директивна заборона на оприлюднення даних, а по 53 індикаторам (22,7%) – ініціативне рішення розпорядників на основі наданих їм на період ВС відповідних дискреційних повноважень. Таким чином, **ключовими факторами**

⁷ «Чорні скриньки» – це індикатори, за якими повністю відсутні будь-які публічні дані; їх оцінка дорівнює «нулю».

⁸ Індекс «чорних скриньок» розраховується як відношення кількості індикаторів з оцінкою «нуль» до загальної кількості індикаторів.

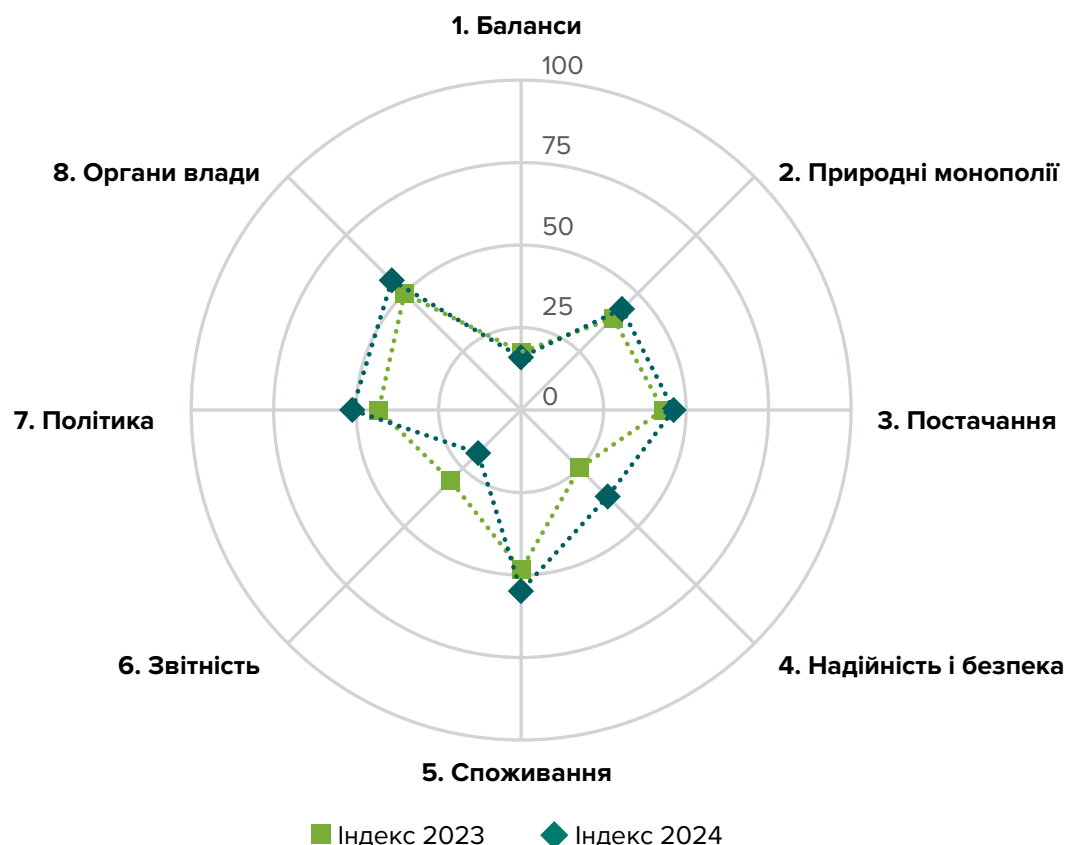
відновлення інформаційної відкритості сектору по завершенню і навіть під час дії режиму ВС будуть саме законодавчий і регуляторний.

- Оцінювання продемонструвало різносторонню динаміку прозорості за категоріями Індексу. По шести категоріям – «Природні монополії» (+3 бали), «Постачання» (+3 бали), «Надійність і безпека» (+12 балів) «Споживання» (+6 балів), «Політика» (+8 балів) та «Органи влади» (+5 балів) – відбувся прогрес. Разом з тим у двох інших категоріях («Баланси» та «Звітність») спостерігався регрес. Внаслідок покращень оцінок дві категорії («Спо-

живання» та «Органи влади») перейшли в зону «середньої» прозорості, тоді як всі інші категорії залишилися у двох нижніх зонах шкали Індексу із найгіршою прозорістю – по 3 категорії, відповідно, у зонах «недостатньої» та «неприйнятної» прозорості. Також, інформаційна відкритість знизилася у 4 із 24 підкатегорій Індексу, у 9 – залишилася на минулорічному рівні та у 11 – покращилася. Така різнонаправлена динаміка свідчить про **доцільність застосування вибіркового/точкового підходу для відновлення прозорості сектору з урахуванням потенційних загроз від розкриття даних.**

Оцінки прозорості за категоріями:

Категорія	Кількість індикаторів	Бал	Порівняно з Індексом-2023	Оцінка	Характеристика
1. Баланси	10	16	-1	F	неприйнятна прозорість
2. Природні монополії	71	42	+3	D-	недостатня прозорість
3. Постачання	38	46	+3	D	недостатня прозорість
4. Надійність і безпека	18	37	+12	F	неприйнятна прозорість
5. Споживання	43	55	+6	C-	середня прозорість
6. Звітність	12	18	-12	F	неприйнятна прозорість
7. Політика	24	51	+8	D+	недостатня прозорість
8. Органи влади	17	55	+5	C-	середня прозорість
Інтегральна оцінка	233	44	+3	D-	недостатня прозорість

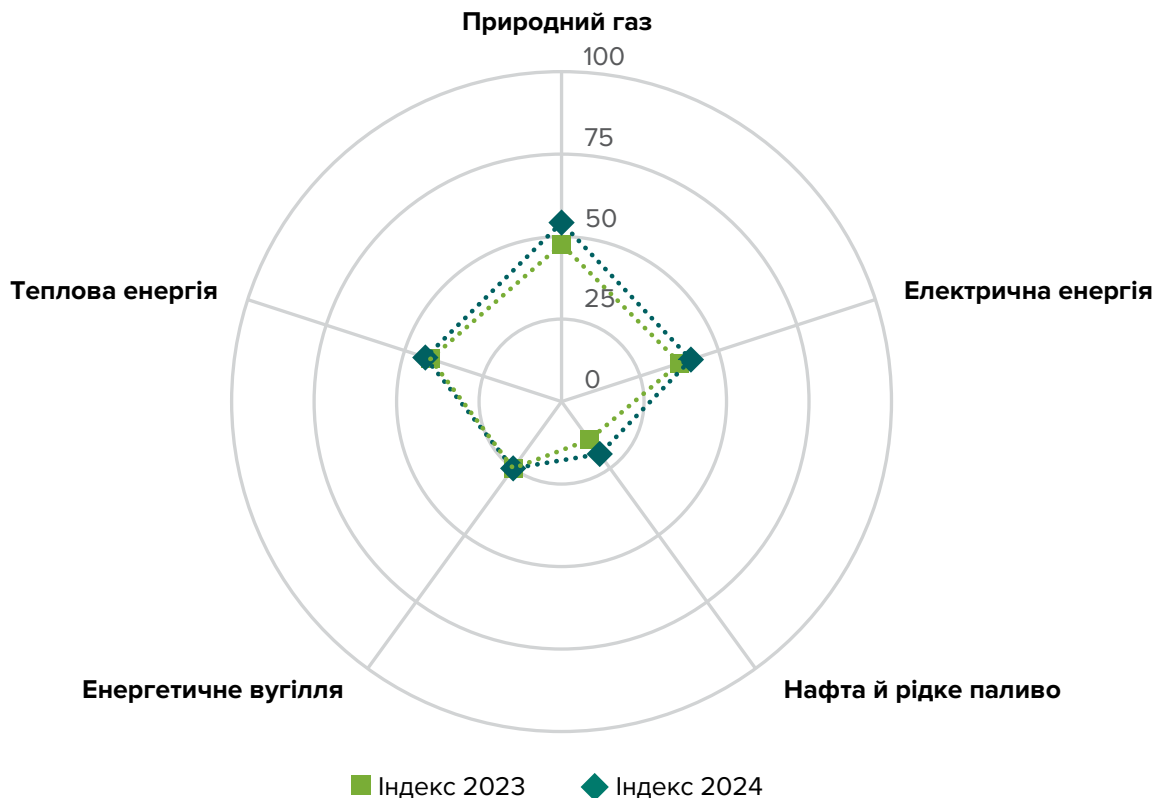

- Індекс оцінює прозорість в розрізі п'яти енергетичних ринків та крос-секторальних питань. Після поступового кількарічного покращення впродовж 2018-2021 років, обумовленого, головним чином, розвитком нормативно-правової бази та ступенем регулювання, інформаційна відкритість енергетичних ринків в умовах війни істотно зменшилася і залишається низькою. Зокрема, серед 79 індикаторів, по яким відбуло-

ся законодавче обмеження публічності, 53 індикатори (або 67%) носять секторальний характер. Водночас через низьку базу порівняння, забезпечену оцінками Індексу 2023 року, за 4 із 5 ринків відбулося покращення прозорості в межах 1-6 балів (ринки електроенергії, газу, нафти та рідких палив, теплової енергії). Лише по ринку енергетичного вугілля не відбулось жодних зрушень.

Оцінки прозорості за секторами (ринками):

					
Категорія	природний газ	електрична енергія	нафта й рідке паливо	енергетичне вугілля	теплова енергія
1. Баланси	16	16	10	16	31
2. Природні монополії	58	35	10	n/a	0
3. Постачання	46	44	27	31	81
4. Надійність і безпека	66	33	25	n/a	0
5. Споживання	56	57	25	n/a	41
Секторальні індекси	54	40	19	25	43
Прогрес до Індексу-2023	+6	+3	+5	0	+1

Сектор	Природний газ	Електрична енергія	Нафта й рідке паливо	Енергетичне вугілля	Теплова енергія	Крос-сектор
Кількість індикаторів	61	70	23	5	14	60

- В Індексі-2024 продовжено практику **оцінювання прозорості в розрізі органів влади**, які формують і реалізують політику в енергетиці та суміжних сферах, дотичні до регулювання сектору та є розпорядниками інформації. Їх оцінювання здійснювалось за окремими індикаторами, пов'язаними з їхньою діяльністю та сферами відповідальності. Порівняно з минулорічним дослідженням, по 4 із 6 органів влади – НКРЕКП (+8 балів), Міненерго (+5 балів), Антимонопольний комітет

(+1 бал) та Держенергоефективності (+5 балів) – відбувся певний прогрес. Тоді як по 2 іншим оціненим інституціям або продовжилось зниження прозорості (Держстат) або не відбулось жодних змін (Міндовкілля). Серед основних факторів такої динаміки **є законодавчі обмеження, запроваджені в рамках дії ВС; також частковий вплив мала втрата спроможності окремих розпорядників збирати, обробляти та оприлюднювати дані.**

Оцінки прозорості за органами влади:

Орган влади	Кількість індикаторів	Бал	Прогрес до Індексу-2023	Оцінка	Характеристика
Регулятор (НКРЕКП)	59	56	+8	C-	середня прозорість
Міненерго	31	44	+5	D-	недостатня прозорість
Антимонопольний комітет	19	56	+1	C-	недостатня прозорість
Держстат	15	17	-1	F	неприйнятна прозорість
Держенергоефективності	12	60	+5	C	середня прозорість
Міндовкілля ⁹	8	59	0	C-	середня прозорість

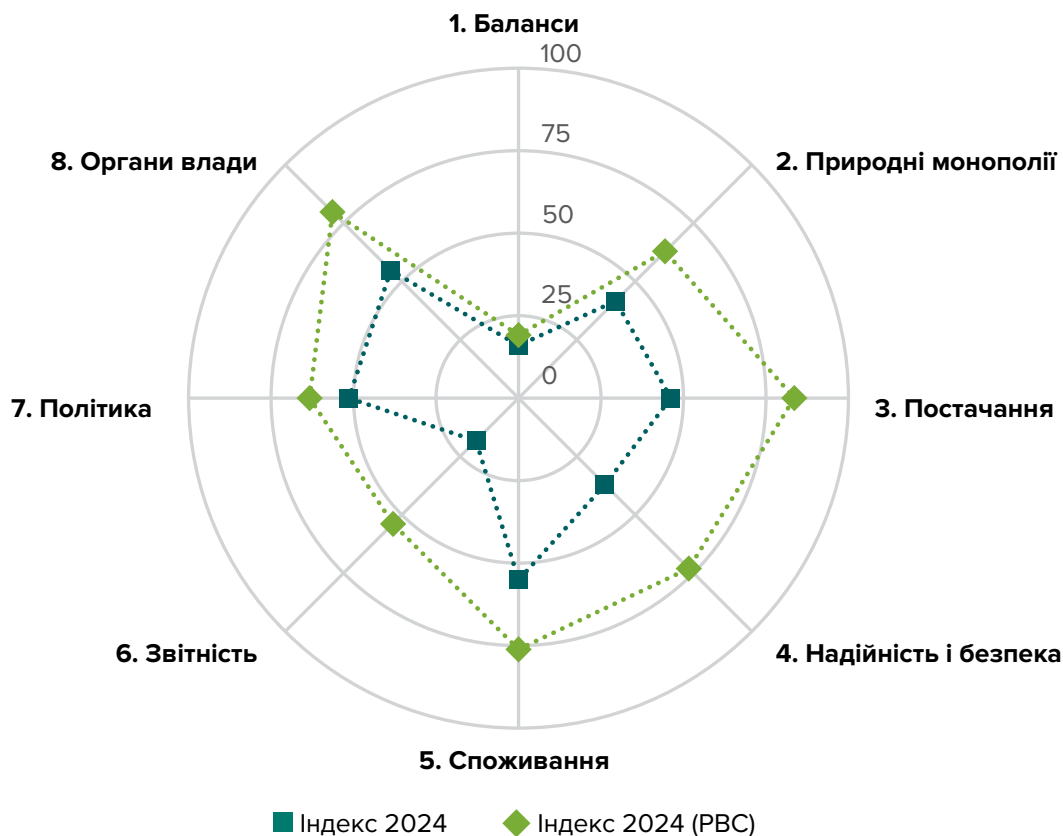
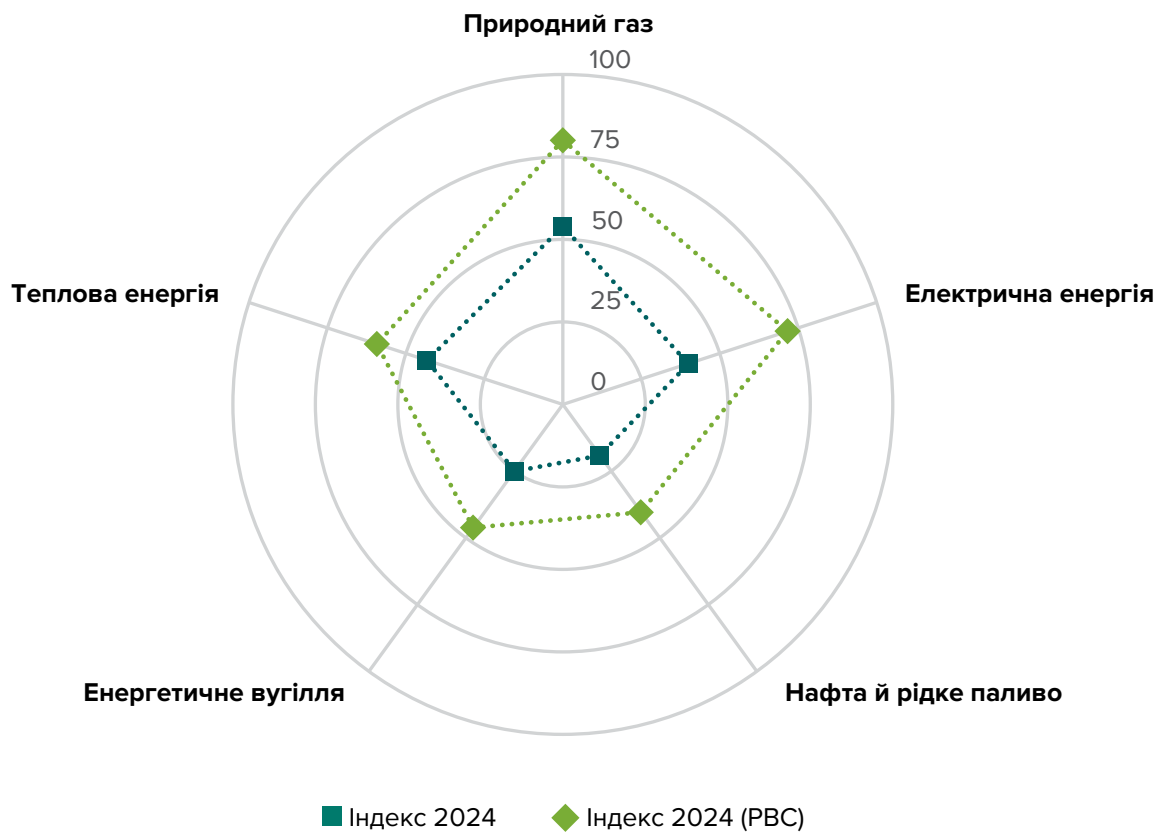
- Виявлені під час оцінювання **«чорні скриньки» й недоліки розкриття інформації надали підґрунтя для конкретних рекомендацій органам влади та компаніям**, викладених наприкінці кожного розділу Індексу. Враховуючи специфіку впливу війни та режиму ВС на інформаційну відкритість сектору, рекомендації, сформовані за результатами дослідження, розділені на три групи: 1) загальні (безвідносно до правового режиму ВС); 2) рекомендації на період дії режиму ВС, які дозволять частково покращити прозорість сектору, уникаючи посилення ризиків для національної безпеки; 3) рекомендації з відновлення прозорості енергетики після припинення або скасування дії ВС.
- Після понад трьох років повномасштабної війни, а також у світлі майбутнього відновлення економіки та енергетики України, доцільно переосмислити підходи до закриття даних з міркувань безпеки. Зокрема, відповідним державним органам варто розробити **чіткі критерії та підхід до оцінювання рівня чутливості/ризикогенності/загрозливості інформації**, а також визначити можливості та умови її розкриття чи часткового розкриття. Потенційні критерії та підхід запропоновані аналітичним центром DiXi Group в окремому дослідженні¹⁰. Також, доцільно **інструментувати нині непрацюючий так званий «трискладовий тест»**, передбачений ст. 6 Закону України «Про доступ до публічної інформації», що визначає сукупність

умов обмеження доступу до публічної інформації. Для цього треба розробити чіткий механізм для оцінювання та обґрунтування сукупності умов, визначених цим законом.

- Навіть якщо інформація визнана чутливою/ризикогенною/загрозливою для національної безпеки, **доцільно застосовувати способи мінімізації рівня її чутливості/ризикогенності/загрозливості**. Зокрема, дані можуть розкриватися у змінених форматах: в агрегованій формі (в просторі або часі), з певним часовим лагом, із зменшеною частотою розкриття, без частини даних, які несуть загрози безпеці, або в інший спосіб, який дозволить забезпечити оприлюднення чи часткове оприлюднення інформації, яка представляє суспільний інтерес.
- В рамках третього воєнного випуску Індексу проведено **сценарні розрахунки потенційного відновлення інформаційної відкритості** енергетичного сектору України. Зокрема, врахування наданих в дослідженні рекомендацій, що можуть бути реалізовані навіть у період дії ВС (РВС), дозволить **досягти «швидкого ефекту» і значно покращити прозорість сектору** – із поточного рівня в 44 бали (D-, недостатня прозорість) до 69 балів (C+, середня прозорість). Зокрема, застосування рекомендацій на період ВС дозволить покращити прозорість за всіма 8 категоріями та у всіх 5 енергетичних ринках.

⁹ Оцінка проводилась до об'єднання Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів, Міністерства економіки та Міністерства аграрної політики та продовольства. В наступних випусках Індексу як відповідальний орган оцінюватиметься об'єднане Міністерство економіки, довкілля та сільського господарства України.

¹⁰ Доступ до публічної інформації у сфері енергетики під час воєнного стану, https://dixigroup.org/wp-content/uploads/2023/05/doslidzhennya_-dostup-do-informacziyi-v-enrgetyczi_final-vid-08.05-1.pdf

- Детальніше з результатами дослідження, зокрема *таблицею індикаторів*, що містить оцінки і коментарі за кожним індикатором Індексу, можна ознайомитися на сайті Індексу прозорості енергетики України www.index.ua-energy.org.

ВСТУП

Індекс прозорості енергетики, з одного боку, є *кінцевим продуктом*, що надає багатовимірну оцінку інформаційній відкритості енергетичного сектору країни, а з іншого – *універсальним інструментом*, який дозволяє докладно аналізувати прозорість за окремими індикаторами, категоріями, енергетичними ринками, органами влади та ін., а також бачити прогрес як у динаміці, так і в порівнянні з іншими країнами.

Індекс дає кількісну оцінку і характеризує спроможність споживачів, органів влади, енергетичних компаній, іноземних інституційних партнерів, потенційних інвесторів, медіа, експертів отримувати необхідну їм інформацію про функціонування й розвиток енергетичного сектору за ланцюжком «від виробника до споживача».

Яка мета Індексу?

Метою розроблення та оприлюднення Індексу є сприяння покращенню інформаційної відкритості енергетичного сектору, що передбачає наявність необхідних і достатніх умов, за яких усі стейкхолдери зможуть регулярно отримувати потрібну їм для прийняття обґрунтованих рішень зрозумілу, вичерпну, актуальну, використовну інформацію.

Індекс покликаний зменшити інформаційну асиметрію в енергетичному секторі, що скорочуватиме можливості недобросовісної конкуренції, дискримінаційної поведінки й корупції і сприятиме належному функціонуванню ринків та енергетики в цілому на основі кращих європейських та світових практик.

Виявлені під час дослідження «чорні скриньки» є підґрунтям для розроблення практичних рекомендацій органам влади, спрямованих на підвищення прозорості енергетичного сектору, що є однією з ключових передумов забезпечення його стійкого, надійного, безпечного та ефективного функціонування й розвитку.

Окрім цього, прозорість сектору буде відігравати визначальну роль в процесі повоєнної відбудови економіки України, оскільки істотно впливатиме на можливості залучення інвестицій і нових технологій, ефективність вироблення та реалізації енергетичної політики, регулювання та роботи ринків.

Для кого розробляється Індекс?

Головним «вигодонабувачем» розроблення та оприлюднення Індeksu є споживач. Більш прозорі і конкурентні ринки сприятимуть покращенню якості обслуговування споживачів та справедливому ринковому ціноутворенню. Краща поінформованість дозволить споживачам діяти на ринку більш раціонально, мінімізуючи власні витрати та збільшуючи вигоди. Споживач отримує кращі можливості для захисту своїх інтересів через механізми моніторингу й громадського контролю діяльності енергетичних компаній та органів влади. Активна позиція споживача, обумовлена кращою обізнаністю про процеси, що відбуваються в енергетичному секторі, сприятиме досягненню глобальних цілей сталого розвитку.

Для компаній енергетичного сектору вища прозорість сприяє ефективній, результативній, інноваційній діяльності, відкритій конкуренції, кращим стосункам з інвесторами, владою і громадськістю. Нові й потенційні учасники енергетичних ринків, банки, інші фінансові та рейтингові установи, отримують кращі можливості для оцінювання ризиків, прийняття рішень про інвестування, виходу на ринок, вироблення корпоративної політики з меншими ризиками. Водночас, зменшення ризиковості покращуватиме інвестиційний клімат та умови залучення додаткових ресурсів.

Органам державної влади надаються практичні рекомендації в частині розкриття інформації та відповідного регулювання діяльності учасників ринку. Оцінювання прозорості спонукає до відкриття «чорних скриньок», наявність яких призводить до спотворення конкуренції, неефективної роботи ринків, зростання корупційних та інвестиційних ризиків. Свідченням орієнтованості Індeksu на державні органи є його включення у 2024 році в рамках національного звітування України щодо досягнення Цілі сталого розвитку 7 «Доступна та чиста енергія». Відповідальним державним органом було встановлено індикативні показники зростання прозорості (виражені в балах Індeksu) після скасування воєнного стану, що має стати додатковим стимулом для розкриття інформації та покращення прозорості енергетичного сектору.

Зарубіжні інституційні партнери отримують кращі можливості для розуміння енергетичної політики держави, ефективності й результативності її реалізації, виконання Україною своїх зобов'язань, зокрема в рамках Угоди про асоціацію з ЄС, Договору про заснування Енергетичного Співтовариства, Паризької угоди та інших міжнародних договорів.

ІНДЕКС ПРОЗОРОСТІ ЕНЕРГЕТИКИ УКРАЇНИ 2024

44 D-, недостатня прозорість; +3 порівняно з Індексом-2023

АНАЛІЗ ЗА КАТЕГОРІЯМИ

СЕКТОРАЛЬНА ЧАСТИНА

1. БАЛАНСИ

16 F, неприйнятна прозорість; -1 порівняно з Індексом-2023

Категорія «Баланси» визначає прозорість річної й місячної енергетичної статистики та охоплює 10 індикаторів, об'єднаних у дві підкатегорії:

- балансова річна статистика (5 індикаторів);
- балансова місячна статистика (5 індикаторів).

Розрахунок Індексу прозорості для категорії «Баланси» базується на встановленні, наскільки уповноважений центральний орган виконавчої влади в галузі статистики (Держстат) дотримується відображених у Законі України «Про державну статистику» вимог **Регламенту (ЄС) № 1099/2008** про енергетичну статистику із змінами, внесеними 28 січня 2022 року і 17 січня 2024 року.

Виконані розрахунки свідчать про такий розподіл оцінок:

Підкатегорія	Бал	Прогрес до 2023 р.	Оцінка	Характеристика
Балансова річна статистика	31	0	F	неприйнятна прозорість
Балансова місячна статистика	0	0	F	неприйнятна прозорість

У 2024 році загальна оцінка за категорією «Баланси» виявилася меншою порівняно з минулорічною, оскільки до переліку індикаторів балансової місячної статистики було додано показник, що вимагає від держав-членів публікувати короткострокові дані щодо обсягів і структури постачання, видобутку та імпорту нафтової сировини за видами (за виключенням запасів), згідно з Додатком D до **Регламенту (ЄС) № 1099/2008**. При цьому прозорість за категорією залишилася на неприйнятному рівні, тому що з початку війни і до червня 2025 року Держстат втратив спроможність отримувати відповідну інформацію через надання респондентам дозволу не подавати статистичну звітність упродовж дії воєнного стану¹¹. 18 червня 2025 року відповідні послаблення були зняті¹² шляхом внесення змін до законодавства, проте станом на дату проведення оцінки оновлені балансові дані ще не були оприлюднені.

Утім, навіть після відміни обмежень, запроваджених від початку війни, оцінка за категорією б зростала лише до середнього рівня, оскільки Держстат досі не переглянув методики оброблення статистичної інформації, що необхідно у зв'язку з внесенням змін до Додатків B і C та появою Додатка D до **Регламенту (ЄС) № 1099/2008**.

При цьому Кабінет Міністрів України не надав Держстату повноважень із підготовки енергетичної статистики, які досі розпорошені між ним, Міненерго, Мінрозвитку, НКРЕКП, операторами систем передачі, транспортування, зберігання й розподілу. Держстат не має нормативних підстав і необхідних ресурсів для збирання інформації щодо обсягів і структури виробництва (видобутку), постачання, експорту та імпорту, використання (споживання), втрат (за всім ланцюгом перетворень), розташування і зміни запасів для всіх енергетичних ресурсів. У форми статистичної звітності не внесені дані про виробництво енергії активними споживачами,

¹¹ Закон України від 03.03.2022 № 2115-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2115-20#Text>

¹² Закон України від 18.06.2025 № 4505 <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4505-20#n94>

системи зберігання енергії, нові генеруючі потужності та потужності, що виводять з експлуатації, використовувани на підприємствах технологічні процеси та інші уточнення з оновлених Додатків С і D Регламенту (ЄС) № 1099/2008.

Частину статистичних даних до війни оприлюднювали інші органи державної влади (Міненерго) та суб'єкти господарювання (ПРАТ «НЕК «Укренерго», ТОВ «Оператор ГТС України»), хоча Регламент (ЄС) № 1099/2008 покладає відповідні обов'язки саме на орган виконавчої влади в галузі статистики.

Унаслідок національних особливостей опрацювання статистичної інформації, що полягають у тривалому збиранні та обробленні первинних даних, Держстат не дотримувався¹³, а після скасування дії воєнного стану залишиться нездатним дотримуватися визначених *Регламентом (ЄС) № 1099/2008* термінів оприлюднення балансової річної статистики. При цьому вичерпність і структура даних у цій категорії вже не відповідають зміненому Додатку В до цього документа.

Разом з тим, в сфері державної статистики спостерігаються і позитивні зрушення.

Цифрова трансформація: кейс Держстату

В Індексі-2019 (с. 9) відзначалася [системна робота](#) Держстату з приведення застосовуваних ним методик до вимог *Регламенту (ЄС) № 1099/2008* про енергетичну статистику. Хоча й тоді терміни оприлюднення річних балансів не відповідали вимогам, установленим цим документом, а нестача ресурсів не дозволяла забезпечити високу прозорість місячної статистики, Держстат швидко й послідовно переймав кращі європейські практики.

Але, спочатку «ковідні» обмеження, а потім - війна, зупинили позитивні зміни. Хоча *Регламент (ЄС) № 1099/2008* та його додатки було суттєво оновлено, Держстат тривалий час не ініціював перегляду чинних методик. Тому в Індексах-[2022](#) і [2023](#) наголошувалося, що після зняття обмежень, обумовлених дією воєнного стану, цей орган влади стане неспроможним забезпечити високий рівень прозорості енергетичної статистики.

Втім, із [запуском](#) у 2021 році реформи цифровізації Держстату наявні і позитивні зрушення. Їх наочним втіленням став запуск бета-версії оновленого [порталу](#) офіційної статистики. Якщо показники й набори даних за розділом [«Енергетика»](#) на цьому ресурсі відповідатимуть вимогам оновленого *Регламенту (ЄС) № 1099/2008*, загальна прозорість категорії «Баланси», навіть за наявних обмежень, після завершення дії воєнного стану може зрости на 25-30 балів.

«Чорною скринькою» в категорії «Баланси» залишається інформація про нафту й рідке паливо, яка ще до війни була вилучена з посиланням на необхідність дотримання вимог Закону України «Про державну статистику» щодо конфіденційності статистичної інформації (схожі норми містить і новий Закон України «Про офіційну статистику», прийнятий у 2022 році).

Утім, це вилучення стає все більш сумнівним з огляду на зміну структури відповідних ринків і власників суб'єктів господарювання, що проводять на них свою діяльність, а також появу в Законі України «Про мінімальні запаси нафти та нафтопродуктів»¹⁴ (ч. 9 ст. 6) вимог про подання Держстатом уже з 2025 року щомісячних звітів: до Євростату – щодо статистики нафти (Eurostat's

Monthly Oil Statistics Questionnaire); до Секретаріату Енергетичного Співтовариства – про обсяги комерційних запасів, що зберігаються на території України, а також обсяги імпорту або доставки сировини нафти з урахуванням вимог, визначених *Регламентом Ради (ЄС) № 2964/95*. При цьому відповідальним за моніторинг обсягів на ринках нафти, нафтопродуктів і скрапленого газу в Україні визначений не Держстат, а Міненерго (ч. 7 ст. 7), тоді як форми інформаційно-аналітичних звітів¹⁵ про ці обсяги суттєво відрізняються від установлених у розділах 3 Додатків С і D *Регламенту (ЄС) № 1099/2008*.

У цілому, в категорії «Баланси» виявлено п'ять «чорних скриньок»; індекс «чорних скриньок» у категорії становить 50 %.

¹³ Продуктовий енергетичний баланс за 2020 рік було підготовлено 12 жовтня 2022 року

¹⁴ Закон України від 21.11.2023 № 3484-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3484-20#Text>

¹⁵ Постанова Кабінету Міністрів України від 17.12.2024 № 1443. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1443-2024-%D0%BF#n175>

Рекомендації**загальні:**

- Кабінету Міністрів надати Держстату повноваження з формування місячних продуктових балансів енергоресурсів (природного газу, енергетичного вугілля, нафти й рідкого палива, електричної й теплової енергії) в частині, що стосується виконання вимог *Регламенту (ЄС) № 1099/2008* про енергетичну статистику зі змінами, внесеними 28 січня 2022 року і 17 січня 2024 року;
- Кабінету Міністрів привести форми інформаційно-аналітичних звітів про обсяги на ринках нафти, нафтопродуктів і скрапленого газу в Україні у відповідність до встановлених у розділах 3 Додатків С і D оновленого *Регламенту (ЄС) № 1099/2008* про енергетичну статистику;
- Держстату привести методики оброблення та оприлюднення статистичної інформації у відповідність до вимог *Регламенту (ЄС) № 1099/2008* про енергетичну статистику зі змінами, внесеними 28 січня 2022 року і 17 січня 2024 року;

під час дії воєнного стану:

- Держстату перевірити, чи відповідає вимогам Закону України «Про офіційну статистику» щодо конфіденційності статистичної інформації заборона на оприлюднення місячної статистики в секторі «Нафта й рідке паливо»;

після припинення або скасування дії воєнного стану:

- Держстату відновити оприлюднення даних балансової річної й місячної статистики згідно з вимогами оновленого *Регламенту (ЄС) № 1099/2008* про енергетичну статистику з опублікуванням продуктового енергетичного балансу до 31 жовтня року, наступного за звітним.

2. ПРИРОДНІ МОНОПОЛІЇ**42 D-, недостатня прозорість; +3 порівняно з Індексом-2023**

Категорія «Природні монополії» визначає прозорість діяльності операторів систем передачі (транспортування) й розподілу, передусім, електричної енергії та природного газу.

З огляду на чітко визначені вимоги щодо публікації даних, яких мають дотримуватися національні органи влади, оператори систем передачі (транспортування) й розподілу, ця категорія Індексу охоплює найбільшу кількість індикаторів (71), об'єднаних у чотири підкатегорії:

- діяльність операторів систем передачі та розподілу (47 індикаторів);
- незалежність операторів систем передачі та розподілу (5 індикаторів);
- розвиток систем передачі та розподілу (8 індикаторів);
- тарифоутворення (11 індикаторів).

Розрахунок Індексу прозорості для категорії «Природні монополії» базується на встановленні, наскільки органи влади, оператори систем передачі (транспортування) й розподілу дотримуються вимог:

- **Регламенту (ЄС) № 2019/943** про внутрішній ринок електроенергії;
- **Директиви 2019/944/ЄС** про спільні правила для внутрішнього ринку електроенергії та внесення змін до Директиви 2012/27/ЄС;
- **Директиви 2024/1788/ЄС** про спільні правила для внутрішніх ринків відновлюваного газу, природного газу та водню, внесення змін до Директиви 2023/1791/ЄС та скасування Директиви 2009/73/ЄС;
- **Регламент (ЄС) 2024/1789** про внутрішні ринки відновлюваного газу, природного газу та водню, який змінює Регламенти (ЄС) № 1227/2011, (ЄС) 2017/1938, (ЄС) 2019/942 та (ЄС) 2022/869 і Рішення (ЄС) 2017/684 та скасовує Регламент (ЄС) № 715/2009;
- **Регламенту (ЄС) № 543/2013** про надання й публікацію даних на ринках електричної енергії;
- **Регламенту (ЄС) № 631/2016** про встановлення мережевого кодексу щодо вимог для приєднання виробників електроенергії до мереж;
- **Регламенту (ЄС) № 312/2014** про встановлення мережевого кодексу балансування газу в газотранспортних системах;

- **кращих практик ЄС, США** і Канади щодо звітування про діяльність операторів систем передачі й розподілу.

У перспективі до цього переліку будуть додані:

- **Регламент (ЄС) № 2022/869** про настанови для транс'європейської енергетичної інфраструктури (4 кроссекторальні індикатори підкатегорії «Розвиток систем передачі та розподілу»);

- **Директива 2024/1788/ЄС** у частині спільних правил для внутрішніх ринків водню, (2 індикатори в секторі «Водень»).

Вимоги зазначених документів відображені в законах «Про ринок природного газу», «Про ринок електричної енергії», мережевих кодексах (системи передачі та систем розподілу електроенергії, газотранспортної системи, газорозподільних систем і газосховищ), а також рішеннях НКРЕКП, спрямованих на впорядкування діяльності природних монополій.

Виконані розрахунки свідчать про такий розподіл оцінок:

Підкатегорія	Бал	Прогрес до 2023 р.	Оцінка	Характеристика
Діяльність операторів систем передачі та розподілу	46	+1	D	недостатня прозорість
Незалежність операторів систем передачі та розподілу	59	+41	C-	середня прозорість
Розвиток систем передачі та розподілу	4	0	F	неприйнятна прозорість
Тарифоутворення	48	0	D	недостатня прозорість

В [Індексі-2023](#) наголошувалося, що загальна оцінка за категорією «Природні монополії» могла б бути значно вищою, якби не ініціативні рішення розпорядників інформації, які закривали її без пояснення причин. Зміни до постанови НКРЕКП від 26.03.2022 № 349, внесені постановою НКРЕКП від 20.04.2022 № 384, дійсно заборонили, з огляду на дію воєнного стану, оприлюднення даних, охоплених 22 індикаторами. Однак закриття щонайменше семи наборів даних (зокрема про якість електричної енергії й природного газу на внутрішніх маршрутах, пропускну спроможність і переліки точок входу/виходу) та припинення публікації програм відповідності операторів систем передачі й розподілу, а також звітів про їхнє виконання не мали належного нормативного обґрунтування.

Частково цю проблему було вирішено прийняттям постанови НКРЕКП від 10.07.2024 № 1288. Ухвалення акту призвело до збільшення прозорості за підкатегорією «Незалежність операторів систем передачі та розподілу» відразу на 41 бал шляхом відновлення оприлюднення програм відповідності операторів систем розподілу та пов'язаної звітності. Водночас при оприлюдненні відповідних документів ліцензіати мають закривати лише ту інформації, «яка в умовах воєнного стану може бути віднесена до інформації з обмеженим доступом, у тому числі чутливої інформації щодо захисту критичної інфраструктури».

Незручною, а подекуди й незрозумілою для клієнтів залишилася процедура приєднання до мереж. Наведені на сайтах операторів тексти відповідних

правил зазвичай не містять прямих посилань, відсутні алгоритми приєднання і бланки необхідних документів.

Жодних змін не відбулося і в секторі «Нафта й рідке паливо». Сайт оператора нафтотранспортної системи АТ «Укртранснафта» не працює з початку війни. Як і раніше, відсутня будь-які дані про плани розвитку систем транспортування і зберігання нафти й рідкого палива та умови доступу й використання нафто- й нафтопродуктопроводів. Оператор (за посередництва НКРЕКП) інформує лише про тарифи на транспортування нафти магістральними трубопроводами, не розкриваючи, втім, їхніх складових.

Окрім цього, низка суб'єктів господарювання ще до початку війни не виконали вимоги прозорості:

- ПрАТ «НЕК «Укренерго» – *Регламенту (ЄС) № 543/2013* у частині управління обмеженнями й резервами потужності, зокрема прогнозами;
- ТОВ «Оператор ГТС України» – *Регламенту (ЄС) № 715/2009* у частині інформування щодо попиту й пропонування (ex-ante і ex-post) пропускну потужності;
- АТ «Укртрансгаз» – *Директиви 2024/1788/ЄС* у частині оприлюднення програми відповідності оператора сховищ і звітів про її виконання.

У цілому, в категорії «Природні монополії» виявлено 33 «чорні скриньки»; індекс «чорних скриньок» у категорії становить 46 %.

Рекомендації

загальні:

- ▶ Міненерго та НКРЕКП звернути увагу на необхідність урахування в законопроектувальній діяльності вимог *Регламенту (ЄС) № 2022/869* про настанови для транс'європейської енергетичної інфраструктури в частині розроблення й реалізації проєктів взаємного інтересу в секторах електричної енергії та природного газу;
- ▶ АТ «НАК «Нафтогаз України» звернути увагу на невідповідність інформації, що має бути наведена на офіційному сайті АТ «Укртранснафта», кращим практикам прозорості діяльності операторів системи транспортування нафти;
- ▶ АТ «НАК «Нафтогаз України» звернути увагу на невідповідність інформації, що має бути наведена на офіційних сайтах операторів систем розподілу природного газу, вимогам *Директиви 2024/1788/ЄС* про спільні правила для внутрішніх ринків відновлюваного газу, природного газу та водню;

під час дії воєнного стану:

- ▶ НКРЕКП розробити рекомендації щодо інформації, що може бути оприлюднена в агрегованій формі (за простором, часом та/чи зі збільшеним лагом публікації);
- ▶ АТ «Укртранснафта» розробити план повоєнного розвитку системи транспортування нафти й відновити функціонування офіційного сайту, передбачивши, зокрема інформування клієнтів про умови доступу до магістральних трубопроводів;
- ▶ ТОВ «Оператор ГТС України» відновити інформування споживачів про якість газу на внутрішніх маршрутах його транспортування;
- ▶ операторам систем розподілу електричної енергії та природного газу забезпечити зрозумілість процедури приєднання до мереж, роз'яснивши на офіційних сайтах алгоритми дій клієнтів й забезпечивши їх потрібними документами;

після припинення або скасування дії воєнного стану:

- ▶ ПрАТ «НЕК «Укренерго» забезпечити дотримання вимог статей 8, 13, 14 *Регламенту (ЄС) № 543/2013* про публікацію даних про запас потужності на рік наперед і заходи щодо управління обмеженнями;
- ▶ ТОВ «Оператор ГТС України» забезпечити дотримання вимог статей 18 (6) і 21 (2) *Регламенту (ЄС) № 715/2009* про оприлюднення даних щодо попиту й пропонування (ex-ante і ex-post), а також статусу балансування користувачів системи, у тому числі фактичних і прогнозних обсягів газу в системі для кожної зони балансування з періодичністю двічі на день;
- ▶ операторам систем розподілу електричної енергії та природного газу розробити допоміжні онлайн сервіси для спрощення процедури приєднання до мереж;
- ▶ НКРЕКП, операторам мереж забезпечити дотримання вимог щодо вчасного й регулярного оприлюднення у машиночитних форматах програм відповідності, планів розвитку систем передачі, транспортування, розподілу, сховищ, інвестиційних програм ліцензіатів, а також звітів про їхнє виконання.

3. ПОСТАЧАННЯ

46 D, недостатня прозорість; +3 порівняно з Індексом-2023

Категорія «Постачання» визначає прозорість правил і конкуренції на ринках природного газу, електричної енергії, енергетичного вугілля, нафти й рідкого палива, теплової енергії, цін і ціноутворення на цих ринках. Вона охоплює 38 індикаторів, об'єднаних в три підкатегорії:

- ринкові бар'єри (12 індикаторів);
- концентрація й рівень конкуренції (4 індикатори);
- ціни й ціноутворення (22 індикаторів).

В межах цієї категорії було додано два нові індикатори, що стосуються регулярного оприлюднення щомісячних обсягів купівлі електроенергії за «зеленим» тарифом у домогосподарств, і публікацією щомісячної інформації постачальників універсальних послуг щодо вартості послуги зі збільшення частки електроенергії з відновлюваних джерел. Підставою для формування цих індикаторів стали положення ЗУ «Про внесення змін до деяких законів України щодо відновлення та «зеленої» трансформації енергетичної системи України» № 3220-IX від 21.07.2023 р.

Розрахунок Індексу прозорості для категорії «Постачання» базується на встановленні, наскільки органи влади й суб'єкти господарювання, які провадять свою діяльність на енергетичних ринках, дотримуються вимог:

- **Директиви 2024/1788/ЄС** про спільні правила функціонування внутрішніх ринків відновлювального газу, природного газу та водню;

- **Директиви 2019/944/ЄС** про спільні правила внутрішніх ринків електричної енергії;
- **Директиви 2018/2001/ЄС** про розвиток використання енергії з відновлюваних джерел;
- **Регламенту (ЄС) № 1227/2011** про доброчесність і прозорість оптових енергетичних ринків (REMIT);
- **Регламенту (ЄС) 2016/1952** про статистику цін на природний газ та електричну енергію;
- **кращих практик ACER і CEER** щодо моніторингу та аналізу функціонування енергетичних ринків.

Вимоги зазначених документів відображені в законах «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг», «Про ринок природного газу», «Про ринок електричної енергії», «Про особливості доступу до інформації у сферах постачання електричної енергії, природного газу, теплопостачання, централізованого постачання гарячої води, централізованого питного водопостачання та водовідведення», «Про державне регулювання виробництва і обігу спирту етилового, коньячного і плодового, алкогольних напоїв, тютюнових виробів та пального» та інших профільних законах, Податковому кодексі України, а також рішеннях органів влади, спрямованих на формування конкурентних умов і забезпечення прозорості ціноутворення на енергетичних ринках.

Виконані розрахунки свідчать про такий розподіл оцінок:

Підкатегорія	Бал	Прогрес до 2023 р.	Оцінка	Характеристика
Ринкові бар'єри	53	+2	D+	недостатня прозорість
Концентрація й рівень конкуренції	14	0	F	неприйнятна прозорість
Ціни й ціноутворення	49	+6	D	недостатня прозорість

Порівняно з Індексом-2023, у 2024 році загальна оцінка категорії зросла на 3 бали, досягнувши 46 балів. Прогрес пояснюється певним покращенням прозорості в підкатегоріях «Ринкові бар'єри» та «Ціни й ціноутворення». Водночас підкатегорія «Концентрація й рівень конкуренції» залишилась на попередньому рівні.

Оцінка підкатегорії «Ринкові бар'єри» зросла на 2 бали, до 53 балів (D+, недостатня прозорість), завдяки поступовій імплементації Закону Украї-

ни, який передбачає виконання вимог Регламенту (ЄС) №1227/2011 (REMIT), а також подальшому оприлюдненню Реєстру учасників оптового енергетичного ринку. Проте, ініціативні рішення розпорядників даних, які обмежували оновлення інформації через дію постанови КМУ №263 від 12 березня 2022 року та Закону України №2115-IX від 3 березня 2022 року, залишаються суттєвими перешкодами для підвищення прозорості.

В межах підкатегорії «Концентрація й рівень конкуренції» збереглась оцінка в 14 балів (F, неприйнятна прозорість). Недостатня прозорість продовжує бути пов'язана з обмеженим обсягом інформації,

яку оприлюднюють регулятори, зокрема АМКУ та НКРЕКП, щодо концентрації на енергетичних ринках і конкуренції на них.

Закриття детальної інформації про результати торгівлі на трьох сегментах ринку електроенергії

30 грудня 2024 р. на сайтах АТ «Оператор ринку» (ОР) та ТОВ «Українська енергетична біржа» (УЕБ) з'явилися повідомлення про припинення публікації детальної інформації щодо торгівлі на ринку «на добу наперед» (РДН), внутрішньодобовому ринку (ВДР) і ринку двосторонніх договорів (РДД). Історичні погодинні [обсяги](#), усі заявки учасників, структура генерації, реєстр учасників (трейдерів, постачальників) та цінові індекси за видами навантаження були повністю вилучені з відкритого доступу. ОР залишив лише агреговані добові й місячні індекси, причому у немашиночитному форматі, а УЕБ — стислу цінову довідку за результатами аукціонів РДД.

Принцип прозорості закріплений у ст. 2 Закону «Про ринок електричної енергії» та конкретизований у ст. 51 і [Правилах РДН/ВДР](#), чітко передбачає, що оператор ринку зобов'язаний розкривати дані про обсяги й ціни торгів. Розпорядження Міненерго № 27-дск, на яке посилався оператор біржі, суперечить цим нормам.

Закриття даних збільшує інформаційну асиметрію між учасниками, ускладнює контроль за можливими маніпуляціями та штучно знижує конкуренцію. Потенційні постачальники, трейдери, банки чи інституційні інвестори втрачають змогу будувати моделі цінкових ризиків, оцінювати ліквідність і перевіряти контрагентів. Це погіршує інвестиційний клімат і прямо суперечить європейській практиці публічних datasets, передбаченій Директивою (ЄС) [2019/944](#) та Регламентом (ЄС) [2015/1222](#) (market coupling вимагає п'ятирічного масиву історичних цін і обсягів).

В Індексі 2023 року було відзначено, що найбільший гравець НАК «Нафтогаз України» навпаки перейшов із непрозорих позабіржових угод на платформу УЕБ, що різко підвищило публічність цінкових індикаторів і дало [змогу](#) громадськості моніторити ринок природного газу. Для електроенергії відбувається протилежний рух — крок назад від відкритості до «чорної скриньки».

Хоча у загальній матриці Індексу прозорості оцінка показника «Ціни на організованих ринках» не змінилася (частину даних уже повернуто у відкритий доступ), нинішній обсяг відкритих даних лише забезпечує базовий рівень прозорості. Для повноцінної інтеграції з європейськими ринками, залучення інвестицій і розвитку конкуренції потрібна стабільна та прогнозована регуляторна політика. Перед будь-яким обмеженням доступу має обов'язково застосовуватися «трискладовий тест», який передбачений Законом «Про доступ до публічної інформації» (захист законного інтересу — оцінка шкоди — порівняння із суспільним інтересом). Рішення регуляторних органів мають бути не імпульсивними — навіть за умов війни, — а логічно обґрунтованими, підтриманими експертною оцінкою й зваженим аналізом наслідків для всіх учасників ринку.

Загалом відсутність прогресу за під категорією «Концентрація й рівень конкуренції» пов'язана з браком структурованої та регулярної інформації від АМКУ щодо рівня ринкової концентрації, а також часток ключових постачальників на ринку і динаміки зміни постачальників. Антимонопольного комітету не здійснює та не оприлюднює результати моніторингу конкуренції на ринках нафтопродуктів і енергетичного вугілля. Наявні дані публікуються лише епізодично, у межах окремих розслідувань, що не дозволяє сформувати системне уявлення про стан конкуренції.

Найбільший прогрес зафіксовано в підкатегорії «Ціни й ціноутворення» — оцінка зросла на 6 ба-

лів і сягнула 49 (D, недостатня прозорість). Покращення зумовлене, головним чином, відновленням регулярної публікації кварталних моніторингів цін на оптовому та роздрібному ринках природного газу, що тепер з'являються вчасно, відповідно до вимог нормативно-правових актів.

«Чорними скриньками» у категорії «Постачання», що мали місце і до повномасштабної агресії РФ, залишилися:

- порядок (план/дорожня карта) переходу на ринкове ціноутворення на електричну енергію для побутових споживачів;

- повноцінний національний реєстр учасників ринку енергетичного вугілля;
- узагальнені дані про маржинальність (mark-up) роздрібних сегментів ринків природного газу, нафти й рідкого палива;
- звітність про середньозважені річні ціни на природний газ та електричну енергію для домогосподарств і побутових споживачів (у розрізі груп за обсягами споживання) та їхню структуру.

Рекомендації

загальні:

- ▶ Кабінету Міністрів розробити та оприлюднити порядок переходу до ринкових цін на електричну енергію для побутових споживачів, а також методики розрахунку регульованих цін на газ на оптовому й роздрібному ринках, які мають містити обґрунтування необхідності такого регулювання, аналіз регуляторного впливу й кінцеву дату застосування регульованих цін (з урахуванням положень Закону України № 2479-IX «Про особливості регулювання відносин на ринку природного газу та у сфері теплопостачання під час дії воєнного стану та подальшого відновлення їх функціонування»);
- ▶ Кабінету Міністрів варто відійти від методично непідкріплених квазіфіскальних рішень у сфері забезпечення енергоносіями побутових споживачів на користь запровадження прозорих та цілових механізмів підтримки вразливих споживачів;
- ▶ НКРЕКП та АМКУ запровадити регулярні моніторинг та оцінювання маржинальності цін на роздрібних ринках природного газу, електричної енергії, нафти й рідкого палива;
- ▶ АМКУ оприлюднювати на щоквартальній основі дані про концентрацію й конкуренцію на ринках нафти й рідкого палива та енергетичного вугілля;
- ▶ Мінфіну оприлюднити ліцензійні умови провадження господарської діяльності з виробництва, зберігання, оптової та роздрібною торгівлі паливом; забезпечити вичерпність інформації у реєстрах суб'єктів ліцензованої діяльності (щодо осіб, відповідальних за операційні і торговельні рішення, та кінцевого бенефіціарного власника);
- ▶ Держстату забезпечити оприлюднення річних даних щодо величин та структури цін природного газу та електричної енергії (за групами споживачів);
- ▶ НКРЕКП оприлюднювати щоквартальну інформацію про конкуренцію, концентрацію на оптових й роздрібних ринках електроенергії та газу, а також про зміну постачальників на відповідних роздрібних ринках;

під час дії воєнного стану:

- ▶ НКРЕКП відновити оприлюднення щоквартальних моніторингів ринку електроенергії (аналогічно до відновлення практики публікації звітів по ринку природного газу). Відновити публікацію архівних кварталних звітів для ринків газу та електроенергії.
- ▶ Держстату забезпечити оновлення щопіврічної інформації про величини та структуру цін газу та електроенергії (за групами споживачів). У випадку, якщо неможливість оновлення даних зумовлена неподанням звітності респондентами, – розробити спрощені форми звітності, які б дозволили збирати інформацію, без накладення на ліцензіатів надмірного адміністративного навантаження;

після припинення або скасування дії воєнного стану:

- ▶ ДПС відновити публікацію державного реєстру суб'єктів господарювання, які отримали ліцензії на право виробництва, зберігання, оптової та роздрібною торгівлі паливом;
- ▶ Міненерго забезпечити складання і оприлюднення повноцінного реєстру учасників ринку енергетичного вугілля.

4. НАДІЙНІСТЬ І БЕЗПЕКА

37 F, неприйнятна прозорість; +12 порівняно з Індексом-2023

Категорія «Надійність і безпека» визначає прозорість запасів (резервів) енергетичних ресурсів, норм і правил, що гарантують надійність і безпеку енергопостачання, а також регулярність і вичерпність звітування про їхнє дотримання. Категорія охоплює 18 індикаторів, об'єднаних у три підкатегорії:

- запаси й резерви (5 індикаторів);
- правила безпеки (7 індикаторів);
- звіти про надійність і безпеку (6 індикаторів).

Розрахунок Індексу прозорості для категорії «Надійність і безпека» базується на встановленні, наскільки органи влади й суб'єкти господарювання, які провадять свою діяльність на енергетичних ринках, дотримуються вимог:

- **Регламенту (ЄС) № 2019/941** про готовність до ризиків в електроенергетиці;
- **Регламенту (ЄС) № 2019/943** про внутрішній ринок електроенергії;

- **Регламенту (ЄС) № 2017/1938** про заходи із забезпечення безпеки постачання природного газу;
- **Директиви 2009/119/ЄС і Додатку XXVII до Угоди про асоціацію України та ЄС** щодо встановлення зобов'язань з підтримки мінімальних запасів нафти та/або нафтопродуктів;
- **Регламенту (ЄС) № 1099/2008** щодо енергетичної статистики зі змінами, внесеними 28 січня 2022 року і 17 січня 2024 року;
- **кращих практик ЄС** у гарантуванні безпеки постачання природного газу та електричної енергії.

Вимоги зазначених документів відображені в законах «Про ринок природного газу», «Про ринок електричної енергії», «Про мінімальні запаси нафти та нафтопродуктів», Кодексі системи передачі, Правилах про безпеку постачання природного газу, Правилах про безпеку постачання електричної енергії, а також рішеннях органів влади, спрямованих на гарантування енергетичної безпеки України.

Виконані розрахунки свідчать про такий розподіл оцінок:

Підкатегорія	Бал	Прогрес до 2023 р.	Оцінка	Характеристика
Запаси й резерви	0	0	F	неприйнятна прозорість
Правила безпеки	71	+28	B-	добра прозорість
Звіти про надійність і безпеку	25	0	F	неприйнятна прозорість

Рік тому здавалося, що через запровадження в 2022 році директивної заборони на оприлюднення інформації, яка може дозволити «ідентифікувати об'єкти критичної інфраструктури або створити уявлення про його потенціал в енергетичній системі України», рівень прозорості за категорією «Надійність і безпека» ще довго залишатиметься на неприйнятному рівні. Але, як виявилось, далеко не всю інформацію варто класифікувати як чутливу.

Розуміння цього дозволило підвищити оцінку за підкатегорією «Правила безпеки» на 28 балів порівняно з Індексом-2023, що відразу вивело її на рівень «доброї прозорості». Позитивні зміни забезпечено затвердженням, як це вимагає *Директива 2009/119/ЄС*, плану дій для подолання кризової ситуації на ринку нафти й нафтопродуктів, а також ухваленням змін до Кодексу системи передачі, що визначають зміст надзвичайної ситу-

ації й заходи з її подолання; процедури регіональної координації відключень і підготовки звітів про оцінку кризи (ex-post evaluation reports).

Виконанню зобов'язань за *Директивою 2009/119/ЄС* (але вже після скасування або завершення дії воєнного стану) сприятиме й створення нормативно-правових передумов для організації в Україні електронної системи репортингу на ринках нафти, нафтопродуктів і скрапленого нафтового газу, як це передбачено [законом](#).

Оцінка за категорією «Надійність і безпека» зростає ще на декілька балів за умови прогресу в опрацюванні розробленого НКРЕКП у 2023 році [законопроєкту](#) «Про внесення змін до деяких законів України щодо транспонування актів Енергетичного Співтовариства». Саме він мав привести чинну в Україні нормативно-правову базу у відповідність до вимог *Регламентів (ЄС) № 2019/941 і 2019/943*. Згідно з ними оператор системи пере-

дачі зобов'язаний публікувати на офіційному сайті та оновлювати кожні чотири роки План готовності до ризиків (Risk-preparedness Plan), що має містити заходи, спрямовані на запобігання та/чи пом'якшення наслідків криз в електроенергетиці, відповідати правилам функціонування ринку та передбачати інформування громадськості про кризи в електроенергетиці. При цьому щорічний Звіт з оцінки відповідності (достатності) генеруючих потужностей має бути заміненим Національною оцінкою ресурсної достатності (National resource adequacy assessment), а також розроблюваними оператором на її основі Планом усунення недостатності ресурсів і щорічними звітами про результати його виконання. Однак, попри внесення згаданого [законопроєкту](#) до [плану](#) законопроєктної

роботи Верховної Ради України на 2024 рік, ані в минулому, ані в цьому році його так і не було подано на розгляд парламенту. Водночас транспозиція відповідних актів європейського законодавства також передбачена законопроєктом¹⁶ «Про внесення змін до деяких законів України щодо імплементації норм європейського права з інтеграції енергетичних ринків, підвищення безпеки постачання та конкурентоспроможності у сфері енергетики» (законопроєкт про market coupling).

Внаслідок цього, а також через збільшення кількості неопримуднених звітів про надійність і безпеку постачання електроенергії та газу за попередні періоди, у категорії «Надійність і безпека» виявлено дев'ять «чорних скриньок» (50 %).

Чи вірний курс обрано: кейс про запаси нафти

[Прийняття](#) Закону України «Про мінімальні запаси нафти та нафтопродуктів» нарешті розблокувало процес приведення вітчизняного законодавства у відповідність до вимог *Директиви 2009/119/ЄС*, що перебував на паузі впродовж дев'яти років.

Після цього Кабінет Міністрів України схвалив низку актів вторинного законодавства, що мають забезпечити неперервність постачання рідкого палива споживачам у разі виникнення кризової ситуації, прозорість запасів, що формуватимуться, а також гарантувати регулярність і вичерпність звітування про дотримання норм, що визначають надійність і безпеку постачання. Серед них - [рішення](#) про порядок створення, управління та функціонування системи мінімальних запасів, а також [здійснення](#) моніторингу ринків нафти, нафтопродуктів і скрапленого нафтового газу.

Попри очевидний прогрес в забезпеченні прозорості сектора «Нафта і рідке паливо», чи не найзакритішого з-поміж інших, водночас досі наявні певні застереження.

По-перше, закон «Про мінімальні запаси нафти та нафтопродуктів» було ухвалено в редакції 17 народних депутатів, а не Кабінету Міністрів України. При цьому під час доопрацювання з цього акту зникло щонайменше [18 положень](#), що мали бути імплементовані у вітчизняне законодавство згідно з вимогами *Директиви 2009/119/ЄС*.

По-друге, намагання Міненерго сконцентрувати в своїх руках усі інструменти державного нагляду й контролю на ринках нафти й нафтопродуктів призвело до ще більшого відходу від міжнародних зобов'язань України в цій сфері. Зокрема, саме Міненерго, а не Держстат, визначено відповідальним за моніторинг обсягів на ринках нафти, нафтопродуктів і скрапленого газу, а [форми](#) інформаційно-аналітичних звітів про ці обсяги суттєво відрізняються від установлених у розділах 3 Додатків C і D *Регламенту (ЄС) № 1099/2008*.

Якщо тенденція довільної інтерпретації міжнародних зобов'язань у нафтовій сфері збережеться, це значно ускладнить діяльність органів влади із забезпечення прозорості запасів рідкого палива, надійності й безпечності його постачання.

¹⁶ <https://itd.rada.gov.ua/billinfo/Bills/Card/56682>

⚡ Рекомендації**загальні:**

- Кабінету Міністрів розробити й подати до Верховної Ради законопроект «Про внесення змін до Закону України «Про ринок електричної енергії» для врахування вимог *Регламенту (ЄС) № 2019/943* про внутрішній ринок електричної енергії й *Регламенту (ЄС) № 2019/941* про готовність до ризиків в електроенергетиці, зокрема в частині звітування Міненерго, НКРЕКП і ПрАТ «НЕК «Укренерго»;
- Кабінету Міністрів привести форми інформаційно-аналітичних звітів про обсяги на ринках нафти, нафтопродуктів і скрапленого газу в Україні у відповідність до встановлених у розділах 3 Додатків С і D оновленого *Регламенту (ЄС) № 1099/2008* про енергетичну статистику і в *Директиві 2009/119/ЄС* про зобов'язання з підтримки мінімальних запасів нафти та/або нафтопродуктів;

під час дії воєнного стану:

- ПрАТ «НЕК «Укренерго» проаналізувати зміни, спричинені ухваленням *Регламентів (ЄС) № 2019/941* та *2019/943*, і створити передумови для розроблення Плану готовності до ризиків, Національної оцінки ресурсної достатності, Плану усунення недостатності ресурсів, звітів про результати його виконання, а також Звітів про фактичну оцінку кризи в електроенергетиці (в разі її настання);

після припинення або скасування дії воєнного стану:

- Міненерго відновити регулярне і вчасне оприлюднення звітів про моніторинг безпеки постачання природного газу й електричної енергії та опублікувати звіти за попередні періоди;
- Міненерго забезпечити збирання та оприлюднення інформації про потужність переробних підприємств, обсяги й структуру запасів нафти й нафтопродуктів, їхнє змінення, звітів про заходи із забезпечення і перевірки наявності та фізичної доступності запасів нафти і рідкого палива відповідно до вимог оновленого *Регламенту (ЄС) № 1099/2008* і *Директиви 2009/119/ЄС*.

5. СПОЖИВАННЯ**55 С-, середня прозорість; +6 порівняно з Індексом-2023**

Категорія «Споживання» визначає прозорість стандартів обслуговування споживачів та їх дотримання, обліку споживання, інформації для споживачів про ціни і тарифи, субсидії й іншу допомогу, програми енергоефективності та іншу важливу інформацію. Категорія охоплює 43 індикатори, об'єднані у три підкатегорії:

- забезпеченість приладами обліку (5 індикаторів);
- стандарти обслуговування (15 індикаторів);
- інформація для споживачів (23 індикатори).

Розрахунок Індексу прозорості для категорії «Споживання» базується на встановленні, наскільки органи влади й суб'єкти господарювання, які провадять свою діяльність на енергетичних ринках, дотримуються вимог:

- **Директиви 2019/944/ЄС** про спільні правила внутрішніх ринків електричної енергії та природного газу;

- **Директиви 2023/1791/ЄС** про енергоефективність;
- **Директиви 2024/1788/ЄС** про спільні правила функціонування внутрішніх ринків відновлювального газу, природного газу та водню;
- **кращих практик CEER і ЄС** щодо якості енергопостачання та посилення ринкової влади споживачів.

Вимоги зазначених документів відображені в законах «Про особливості доступу до інформації у сферах постачання електричної енергії, природного газу, теплопостачання, централізованого постачання гарячої води, централізованого питного водопостачання та водовідведення», «Про ринок природного газу», «Про забезпечення комерційного обліку природного газу», «Про комерційний облік теплової енергії та водопостачання», «Про ринок електричної енергії», Кодексі комерційного обліку електричної енергії, інших нормативно-правових актах, а також рішеннях органів влади, спрямованих на гарантування прав споживачів енергетичних ресурсів.

Виконані розрахунки свідчать про такий розподіл оцінок:

Підкатегорія	Бал	Прогрес до 2023 р.	Оцінка	Характеристика
Забезпеченість приладами обліку	31	21	F	неприйнятна прозорість
Стандарти обслуговування	51	+6	D+	недостатня прозорість
Інформація для споживачів	62	+1	C	середня прозорість

Загальна оцінка прозорості у категорії «Споживання» зросла до 55 балів, продемонструвавши помірний загальний прогрес (+6 бали) порівняно з 2023 роком. Усі підкатегорії показали позитивну динаміку, проте рівень їхнього зростання був різним.

Підкатегорія «Забезпеченість приладами обліку» продемонструвала найбільший прогрес у 2024 році (+21 балів, до 30 балів), проте залишається на рівні F (неприйнятна прозорість). Ключовим позитивним зрушенням стало доповнення щоквартального моніторингу НКРЕКП за 2024 (та 2023) роки даними про кількість абонентів без індивідуальних лічильників газу на початок та кінець кварталу з розподілом за категоріями використання газу і по кожному оператору ГРМ. Крім того, відновлено публікацію загальної інформації про впровадження інтелектуальних систем обліку електроенергії у Бюлетені до річного звіту НКРЕКП за 2024 (та 2023) рік, яка була відсутня у 2022 році. Водночас, у 2025 році було оновлено сайт Держенергоефективності, проте архівні дані про забезпеченість приладами обліку тепла за 2020-2024 роки перенесено лише частково – доступні лише вибіркові значення за один місяць кожного року, що негативно вплинуло на оцінку цього індикатора.

Підкатегорія «Стандарти обслуговування» також показала позитивну динаміку (+6 балів, до 51 балу), зберігаючи оцінку D+ (недостатня прозорість). Це стало результатом відновлення публікації звітів про компенсації за недотримання мінімальних стандартів обслуговування споживачів електроенергії та природного газу, хоча відповідна інформація про теплопостачання все ще залишається недоступною.

В межах підкатегорії «Інформація для споживачів» теж відбувся незначний приріст (+1 бал, до 62 балів), що відповідає оцінці C (середня прозорість). Прогрес був зумовлений кращою якістю та доступністю комерційних пропозицій постачальників електроенергії, а також поліпшенням публікації цінкових пропозицій на роздрібному ринку рідкого палива. Водночас, відсутність оновлених даних щодо регіональних тарифів на електроенергію продовжує негативно впливати на загальний результат за категорією.

Військова агресія РФ залишається одним з основних факторів, що обмежує прозорість за категорією, через що досі закрито або обмежено інформацію за 8 індикаторами. Це стосується як оснащення споживачів приладами обліку електроенергії, так і реєстру надавачів ЕСКО послуг, а також інформації щодо компенсацій за недотримання стандартів якості постачання тепла.

Відсутність ретроспективи роздрібних цін на пальне: чому споживач бачить лише «сьогодні»

Моніторинг офіційних сайтів і мобільних застосунків шести провідних мереж АЗС (Avias/»Приват», «Укрнафта», ОККО, WOG, AMIC Energy, БРСМ-Нафта) [показав](#): архіви цін на пальне відсутні. Інтерактивні карти демонструють лише актуальні показники без історії й без можливості порівняти різні станції або різні дати. У методології Індексу прозорості це відобразилося в низькій оцінці 1,74 із 4 можливих.

Це особливо відчутно на тлі різких цінових стрибків останніх двох років. Поетапне [підвищення](#) акцизів до мінімальних ставок ЄС, запровадження з 1 травня 2025 р. обов'язкової 5-відсоткової [частки](#) біоетанолу в бензині, валютні коливання та волатильність світових нафтових котирувань суттєво впливають на кінцеву вартість літра пального. Проте без офіційної ретроспективи споживач не бачить, наскільки швидко мережі переносять ці фактори у ціну на АЗС.

У такому вакуумі інформації аналітики й водії змушені покладатися на сторонні джерела ([Minfin](#), «Консалтингова група А-95») або власні неформальні спостереження. Тим часом самі оператори АЗС активно просувають короткострокові [акційні](#) знижки, які можуть знижувати номінальну ціну [лише](#) на день-два і створювати хибне враження про тенденції. Відсутність історичної інформації полегшує маніпуляції, послаблює конкуренцію та ускладнює знаходження доказової бази для виявлення можливих порушень антимонопольного законодавства.

Європейський досвід в енергетиці та на паливному ринку доводить, що прозорість цін є ефективним механізмом запобігання зловживанням і маніпуляціям. Незважаючи на різні регуляторні особливості українського та європейського паливних ринків, принцип відкритості даних і доступу до історичних цін залишається універсальним засобом зміцнення довіри споживачів та стимулювання чесної конкуренції. В енергетиці ці принципи чітко визначені у [Директиві 2019/944](#), а також у рекомендаціях і настановах ACER та CEER, які встановлюють вимоги до публікації даних і моніторингу ринків (відкритих публічних дата-сетів). **На паливному ринку ЄС аналогічну роль виконує Рішення Ради 1999/280/ЄС, яке зобов'язує країни щотижня подавати до Єврокомісії інформацію про роздрібні ціни. У Німеччині, наприклад, із 2013 року працює система передачі даних у реальному часі від кожної АЗС, а у Франції діє державний портал із детальним архівом цін починаючи з 2007 року, включаючи щоденні та навіть 10-хвилинні оновлення.**

Україна може скористатися цими перевіреними європейськими практиками, запровадивши простий механізм регулярного оприлюднення цін на пальне. Для цього достатньо, аби великі мережі АЗС щоденно публікували на своїх сайтах відкриті дані у форматі CSV із зазначенням станції, дати, типу пального та ціни, формуючи ретроспективу щонайменше за один рік. Бажано, щоб архів охоплював і більш тривалий період, наприклад 3-5 років, що дозволить відслідковувати довгострокові тренди та оцінювати вплив змін податкової політики й ринкових факторів. Міністерство економіки, довілля та сільського господарства може визначити єдиний формат і створити спільну платформу, формуючи офіційний індикатив середньоринкової ціни. Цей підхід не вимагатиме значних ресурсів від бізнесу, однак суттєво сприятиме прозорості, підвищить конкуренцію та знизить інформаційну асиметрію на ринку.

Поки ж архівів немає, ринок лишається «чорною скринькою». **Споживачі змушені орієнтуватися на сторонні індекси та маркетингові знижки замість прозорої картини, що послаблює конкуренцію і ускладнює доведення можливих зловживань.**

Водночас, актуальними залишаються і довоєнні «чорні скриньки». Недосконалою залишилася система інформування споживачів про комерційні пропозиції (ціни, тарифи, умови постачання) на ринках рідкого палива (див. текстбокс вище), а також про частки різних джерел в балансі електроенергії, придбаної постачальниками, та їхнього екологічного впливу, як це вимагає *Директива 2019/944/ЄС*. Прогнози змінення цін і тарифів на

ринках природного газу, електричної й теплової енергії не розкривають їхніх складових і не містять опису припущень і чинників впливу. Замість оприлюднення інформації про права споживачів, екологічний вплив, структуру купованої електричної енергії, ліцензії подекуди надають посилення на сайти сторонніх організацій.

Рекомендації

загальні:

- Держенергоефективності забезпечити повне перенесення на оновлений сайт усіх даних про оснащеність приладами обліку теплової енергії, включно з архівом попередніх років, та їх публікацію у машиночитному форматі;
- Мінвідновлення розробити єдині мінімальні стандарти якості тепlopостачання за аналогією з ринками газу та електроенергії, розпочати централізований збір інформації про їх виконання й надання компенсацій за їх недотримання;

- ▶ НКРЕКП оприлюднювати звітну інформацію про компенсації, надані споживачам за недотримання мінімальних стандартів та вимог до якості обслуговування споживачів та постачання природного газу;
- ▶ НКРЕКП збільшити вичерпність та актуалізувати публікацію даних щодо цін і тарифів на природний газ, електричну й теплову енергію (ціни і тарифи за регіонами, п'ятирічна динаміка складових, прогноз динаміки, порівняння з іншими країнами);
- ▶ Кабінету Міністрів розробити порядки захисту вразливих споживачів на ринках електроенергії та газу; в рамках цього процесу Мінсоцполітики сформувати критерії визначення енергетичної бідності;
- ▶ постачальникам газу забезпечити інформування споживачів щодо їхніх прав, зокрема про зміну постачальника, подання і розгляд скарг (звернень, претензій), відключення/відновлення газопостачання, виставлення рахунків і тарифікації;
- ▶ постачальникам електроенергії забезпечити інформування про частку кожного джерела в балансі придбаної електроенергії та їхнього екологічного впливу;

під час дії воєнного стану:

- ▶ НКРЕКП відновити оприлюднення звітної інформації про якість постачання газу, яка містилась в річних звітах НКРЕКП, а також історичної інформації про виконання мінімальних вимог до стандартів якості електропостачання та надані компенсації за їх недотримання;

після припинення або скасування дії воєнного стану:

- ▶ Держстату відновити оприлюднення інформації «Обсяг оптового та роздрібного продажу світлих нафтопродуктів і газу через АЗС по регіонах» та забезпечити публікацію даних щодо цін на нафту і рідке паливо за регіонами із їх порівнянням зі світовими (на доповнення до інформації про обсяги реалізації);
- ▶ Держенергоефективності відновити публікацію реєстру надавачів ЕСКО послуг.

КРОС-СЕКТОРАЛЬНА ЧАСТИНА

6. ЗВІТНІСТЬ

18 F, неприйнятна прозорість, -12 порівняно з Індексом-2023

Категорія «Звітність» визначає прозорість регулярної фінансової, нефінансової, управлінської та фінансової звітності, інформації про корпоративне управління та кінцевих бенефіціарів енергетичних компаній, а також звітування видобувних компаній в рамках Ініціативи прозорості видобувних галузей (ІПВГ). Категорія охоплює 12 індикаторів, об'єднаних у три підкатегорії:

- фінансова та управлінська звітність (4 індикатори);
- фінансова звітність (3 індикатори);
- бенефіціари та корпоративне управління (5 індикаторів).

Розрахунок Індексу прозорості для категорії «Звітність» базується на встановленні, наскільки суб'єкти господарювання, які провадять свою діяльність на енергетичних ринках, дотримуються змісту і процедур:

- **Директиви 2013/34/ЄС** про загальні вимоги до річної фінансової звітності, консолідованої фінансової звітності, аудиторських висновків до неї та інші типів звітності, що є обов'язковими для розкриття певними типами компаній;
- **Регламент (ЄС) № 1606/2002** про (обов'язкове) застосування міжнародних стандартів бухгалтерського обліку для складання консолідованої фінансової звітності компаніями, цінні папери яких допущені до торгів на регульованому ринку;
- **Директиви 2014/95/ЄС** щодо розкриття нефінансової інформації та інформації про різноманітність певними великими компаніями і групами, зокрема в частині оприлюднення регулярної фінансової, нефінансової та управлінської звітності, а також звітності із платежів на користь держави;

- **Директиви 2004/109/ЄС** про гармонізацію вимог щодо прозорості інформації про емітентів, цінні папери яких допущені до торгів на регульованому ринку, зокрема в частині оприлюднення регулярної інформації емітента цінних паперів та іншої регульованої інформації для інвесторів та акціонерів, та Директиви (ЄС) 2015/849 в частині розкриття інформації про кінцевих бенефіціарних власників компаній;
- **кращих світових практик**, викладених у Глобальній ініціативі зі звітності (GRI), міжнародних стандартах фінансової звітності (IFRS), міжнародних стандартах аудиту (ISA), принципах корпоративного управління Організації економічного співробітництва та розвитку (OECD), настанові Управління з фінансового контролю та регулювання Великої Британії (FCA) з розкриття інформації, стандартів прозорості та корпоративного управління;
- **стандарту Ініціативи прозорості видобувних галузей** (EITI / ІПВГ).

В Україні вимоги зазначених документів відображені в законі «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», Національних положеннях (стандартах) бухгалтерського обліку, законах «Про забезпечення прозорості у видобувних галузях», «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення прозорості у видобувних галузях», «Про акціонерні товариства», «Про ринки капіталу та організовані товарні ринки», «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань», «Про запобігання та протидію легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення», «Про внесення змін до деяких законів України щодо вдосконалення регулювання кінцевої бенефіціарної власності та структури власності юридичних осіб», а також у підзаконних актах Міністерства фінансів та Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку та інших рішеннях органів влади, спрямованих на забезпечення прозорості звітності, інформації про корпоративне управління та кінцевих бенефіціарів.

Виконані розрахунки свідчать про такий розподіл оцінок:

Підкатегорія	Бал	Прогрес до 2023 р.	Оцінка	Характеристика
Фінансова та управлінська звітність	13	-4	F	неприйнятна прозорість
Фіскальна звітність	20	-15	F	неприйнятна прозорість
Бенефіціари та корпоративне управління	22	-15	F	неприйнятна прозорість

Загальна оцінка по категорії погіршилася одразу на 12 балів. Це було викликано як продовженням загальної практики компаній не публікувати актуальну звітність, виходячи із діючих обмежень воєнного стану, так і зміною розміру вибірки по категорії «Звітність» та методології обрахунку Індексу. Так, вибірка компаній по даній категорії збільшилась на 10 нових компаній у порівнянні із вибіркою в Індексі-2023 з метою врахування змін в структурі енергетичного сектору (зокрема, зменшилась кількість видобувних компаній і було додано новий сегмент компаній у секторі ВДЕ). Також, оцінювання прозорості індикаторів категорії по критерію «Регулярність» стало більш жорстким - тепер оцінка «0» виставляється за відсутність оприлюднення звітності впродовж трьох останніх послідовних (і більше) років.

Прозорість у підкатегорії «Фінансова та управлінська звітність» скоротилася найменше (лише на 4 бали), оскільки більшість компаній у вибірці відновили функціонування своїх веб-сайтів із фінансовою/регулярною звітністю, але доступ до звітності за останні 3-4 роки, як правило, тепер закритий із посиланням на обмеження воєнного стану (практично всюди вказана Постанова НКРЕКП №349 від 26.03.2022). Підготовка повноцінних управлінських і нефінансових звітів не відновилася (актуальні звіти відсутні у всіх компаній у вибірці), однак частково було відновлено доступ до звітів за минулі періоди. Також на веб-сайтах компаній з'явилося більше окремої актуальної інформації про діяльність компаній з точки зору їх екологічного, соціального та управлінського впливу (ESG стандарти), зокрема шляхом появи окремих розділів під назвою «Сталий розвиток» (або подібною).

Ініціатива Кабміну по впровадженню обов'язкової звітності зі сталого розвитку (законопроект № 13598)

25 червня 2025 року Кабінет Міністрів України схвалив проєкт змін до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», який 04 серпня було подано до Верховної Ради під [№13598](#). У випадку прийняття він передбачає обов'язкову підготовку і оприлюднення звітності зі сталого розвитку для великих підприємств та материнських компаній великих груп, і також середніх та малих підприємств, цінні папери яких допущені до торгів на регульованому ринку капіталу. Додатково, ці зміни зобов'язують державні підприємства та компанії (де понад 50% акцій належать державі) вести облік і звітність за міжнародними стандартами фінансової звітності (МСФЗ), а також складати звіт про управління.

Фактично, законопроект №13598 впровадить в Україні вимоги найновішої [Директиви \(ЄС\) 2022/2464](#) про корпоративне звітування з питань сталого розвитку (CSRD), що набула чинності 05 березня 2023 р. Вона впроваджується шляхом затвердження уніфікованих європейських стандартів звітування з питань сталого розвитку (ESRS)¹⁷ і є сумісними з положеннями добровільних глобальних стандартів сталого розвитку (ISSB/GRI). Дана звітність стала обов'язковою для всіх великих компаній та публічних компаній з 2024 фінансового року, перші звіти за новим стандартом повинні бути опубліковані у 2025 р. Вона повинна стати частиною публічного моніторингу впровадження зі сторони корпоративного сектору порядку денного Європейської зеленої угоди, а також кліматичних та соціальних зобов'язань.

У разі затвердження законопроекту №13598 в Україні обов'язковий до складання і оприлюднення набір фінансової звітності буде доповнений окремим блоком звітності зі сталого розвитку, складеної за ESRS в єдиному електронному форматі. Така звітність міститиме інформацію про вплив компанії на екологію, соціальні питання, трудові відносини, права людини, антикорупційну діяльність, а також про те, як ці питання впливають на діяльність підприємства. Впровадження такої звітності планується здійснити поступово:

- Великі підприємства та материнські підприємства великої групи, які мають понад 500 працівників¹⁸ - будуть зобов'язані подати перші звіти у 2028 році.
- Інші великі підприємства та материнські підприємства великої групи - у 2029 році.
- Середні та малі підприємства з цінними паперами на біржі - з 2030 року.

Фактично в Україні буде створено окрему, обов'язкову до виконання, систему нефінансового звітування (наразі підготовка окремої нефінансової звітності є добровільним), сумісну із положеннями CSRD. Будучи впровадженим, таке звітування хоч і стане додатковим навантаженням для великих і публічних компаній, проте це також буде великим кроком вперед до кращої прозорості енергетичних компаній у частині нефінансової звітності.

Прозорість в підкатегорії «Фіскальна звітність» значно погіршилася (на 15 балів) як наслідок дотримання видобувними компаніями обмежень воєнного стану (а саме положень Законів № 2115-IX та №2436-IX). Прозорість розкриття інформації відповідно до стандарту Ініціативи прозорості видобувних галузей (ІПВГ) додатково погіршилась. Хоч останній актуальний звіт ІПВГ (за 2023 р.) і є доступним для завантаження, перевірити дані, які були подані туди компаніями у вибірці не є можливим, оскільки вони є прихованими шляхом накладення додаткового чорного забарвлення прямо

у pdf-файлі звіту. Актуальні звіти про платежі на користь державі не публікуються, хоч більшість компаній у вибірці відновили публікацію звітів за попередні періоди. Також компанії значно зменшили кількість повідомлень про сплачені податки на власних веб-сайтах або ж перестали публікувати окремі розділи у складі нефінансової звітності. Єдиним передовим кейсом є наявність спеціального розділу «Податки» у звіті зі сталого розвитку компанії ТОВ «Елементум Енерджі (Україна)» за 2021-2022 рр., що підготовлено із урахуванням вимог нових стандартів GRI 207-1 та 207-2.

¹⁷ Зокрема, процес розпочався прийняттям Делегованого регламенту Комісії (ЄС) 2023/2772 від 31 липня 2023 року, що доповнює Директиву 2013/34/ЄС в частині стандартів ESRS.

¹⁸ Критерії поділу підприємств на мікро-, малі, середні та великі підприємства також будуть відкориговані цим законопроектом, відповідно до останньої європейської класифікації у [Делегованій Директиві Комісії \(ЄС\) 2023/2775](#) від 17 жовтня 2023 року.

Прозорість у підкатегорії «Бенефіціари та корпоративне управління» також скоротилась на 15 балів, оскільки компанії у вибірці продовжили дотримуватися діючих директивних заборон, обмежуючи доступ до інформації про структуру власності, кінцевих бенефіціарів і склад управління компанії (за виключенням кількох найбільших державних енергетичних компаній). Публікація актуальної річної та квартальної звітності емітен-

тів цінних паперів також не відновилася (останні річні звіти наявні за 2021-2022 рр.), додатково оцінку було знижено за погіршення вичерпності і використовності іншої регульованої інформації для інвесторів та акціонерів. Водночас, було зафіксовано відновлення доступу до документів, що регламентують відносини корпоративного управління (як правило, статуту і різних положень) у розділах веб-сайтів для акціонерів та інвесторів.

Рекомендації

загальні:

- Великим компаніям / компаніям, цінні папери яких торгуються на біржі: готуватись до впровадження регулювання із підготовки звітності з сталого розвитку за стандартами ESRS, впроваджувати практику регулярного розкриття інформації зі сталого розвитку у відповідних окремих розділах веб-сайтів.
- Видобувним компаніям: відновити практику регулярного звітування про сплачені податки на власних веб-сайтах чи у складі окремої нефінансової звітності.
- Компаніям, цінні папери яких торгуються на біржі: продовжити відновлення публікації інформації про структуру власності (і кінцевих бенефіціарів), документів, що регламентують відносини корпоративного управління та іншої регульованої інформації для акціонерів та інвесторів.

під час дії воєнного стану:

- Видобувним компаніям: підготовку та оприлюднення звітів про платежі на користь держави доцільно відновити із збільшеним лагом публікації (за виключенням випадків втрати спроможності), особливо враховуючи, що ці дані регулярно звітуються до порталу даних та для підготовки звітів ІПВГ.
- Компаніям-емітентам цінних паперів: відновити оприлюднення, принаймні, річної регулярної звітності емітента цінних паперів із певним часовим лагом.
- НКЦПФР: внести зміни до власного рішення, які б уможливили публікацію річної звітності емітентами цінних паперів із певним часовим лагом;

після припинення або скасування дії воєнного стану:

- Верховній Раді, Мінфіну та НКЦПФР: створити стимули для ширшого впровадження у практику компаній нефінансового звітування в рамках останньої законодавчої ініціативи (законопроект №13598), сприяти впровадженню інших, необов'язкових кращих міжнародних практик нефінансового звітування;
- Міненерго: забезпечити належне функціонування системи електронного звітування за стандартом ІПВГ, подальшу регулярну підготовку національних звітів України та відновлення повноцінного доступу до інформації Порталу даних видобувних галузей;
- ІПВГ: відновити повноцінний доступ до наборів даних в актуальних версіях звіту ІПВГ на українському веб-сайті Ініціативи.
- Видобувним компаніям: відновити подання звітів про платежі на користь державі.
- Мінфіну: забезпечити впровадження положень оновленого законодавства з регулювання кінцевої бенефіціарної власності та структури власності юридичних осіб, стимулювати компанії розкривати дані про кінцевих бенефіціарних власників;
- Компаніям: відновити оприлюднення актуальної інформації щодо складу управління;
- Компаніям: відновити регулярну підготовку і оприлюднення річних та квартальних звітів емітен-тів та інших типів регульованої інформації емітента на корпоративних веб-сайтах, бажано шляхом створення спеціальних розділів на них.

7. ПОЛІТИКА

51 D+, недостатня прозорість; +8 порівняно з Індексом-2023

Категорія «Політика» визначає прозорість виконання стратегічних і програмних документів енергетичної політики й забезпечення сталого розвитку, політики підвищення енергоефективності, захисту довкілля, протидії змінам клімату, розвитку відновлюваних джерел енергії тощо. Категорія охоплює 24 індикатори, об'єднані у чотири підкатегорії:

- моніторинг і звітність (5 індикаторів);
- енергоефективність (7 індикаторів);
- захист довкілля і протидія зміні клімату (10 індикаторів);
- відновлювані джерела енергії (2 індикатори).

Розрахунок Індексу прозорості для категорії «Політика» базується на встановленні, наскільки органи влади, які формують і реалізують державну політику в енергетичній та дотичних сферах, дотримуються вимог:

- **Директиви 2023/1791/ЄС** про енергоефективність і Директиви 2017/1369/ЄС про встановлення рамок для енергетичного маркування;
- **Регламенту 2018/1999/ЄС** про управління Енергетичним Союзом і пом'якшення наслідків змін клімату;

- **Директиви 2010/31/ЄС** (оновленої Директивою 2018/844/ЄС) щодо енергетичних характеристик будівель;
- **Директиви 2010/75/ЄС** про промислові викиди і Директиви 2001/80/ЄС про обмеження викидів деяких забруднюючих речовин у атмосферне повітря великими спалювальними установками;
- **Директив 2001/42/ЄС і 2011/92/ЄС** про оцінку впливу окремих державних і приватних проєктів на навколишнє природне середовище;
- **Директиви 2018/2001/ЄС** про заохочення до використання енергії, виробленої з відновлюваних джерел;

Вимоги зазначених документів відображені в законах «Про оцінку впливу на довкілля», «Про стратегічну екологічну оцінку», «Про охорону атмосферного повітря», «Про засади моніторингу, звітності та верифікації викидів парникових газів», Указі Президента «Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року», Енергетичній стратегії України, інших рішеннях органів влади, спрямованих на забезпечення прозорості енергетичної, кліматичної та екологічної політик.

Виконані розрахунки свідчать про такий розподіл оцінок:

Підкатегорія	Бал	Прогрес до 2023 р.	Оцінка	Характеристика
Моніторинг і звітність	33	0	F	неприйнятна прозорість
Енергоефективність	26	0	F	неприйнятна прозорість
Захист довкілля і протидія зміні клімату	68	+12	C+	середня прозорість
Відновлювані джерела енергії	100	+34	A+	абсолютна прозорість

Порівняно з 2023 роком категорія додала вісім балів. Прогрес забезпечили дві підкатегорії – «Захист довкілля і протидія зміні клімату» та «Відновлювані джерела енергії». Натомість «Моніторинг і звітність» та «Енергоефективність» залишаються на критично низькому рівні через відсутність стабільних звітних циклів і відкритих машиночитних наборів даних. Траєкторія позитивна, але системні вузькі місця зосереджені саме в моніторинговій частині.

Оцінка за підкатегорією «Моніторинг і звітність» склала 33 бали. Відкритої, повної та структурованої звітності за ключовими документами стратегічного планування бракує. Досі не оприлюдне-

но цілі, показники, графік і порядок моніторингу Енергетичної стратегії до 2050 року. Відсутні актуальні звіти за ціллю сталого розвитку 7 «Доступна та чиста енергія». Окремі [інформаційні панелі](#) не компенсують відсутність базової регулярної звітності.

Оцінка за підкатегорією «Енергоефективність» також не покращилася і залишається на рівні 26 балів. Головні причини – відсутність щорічних звітів про виконання національних планів дій за 2022 і 2023 роки. Також відсутня публічна база даних для енергомаркування, сумісна з EPREL, та регулярні звіти з ринкового нагляду за впровадженням енергомаркування. Обмежений доступ до

знеособлених даних про енергетичні сертифікати будівель. До повномасштабної війни такі звіти регулярно подавалися Секретаріату Енергетичного Співтовариства. Сукупно це утримує прозорість підкатегорії на неприйнятному рівні (F).

Прозорість у підкатегорії «Захист довкілля і протидія зміні клімату» навпаки зросла на 12 балів і досягла 68. Підвищення оцінки забезпечили від-

новлені звіти про виконання Національного плану скорочення викидів від великих спалювальних установок та кращий доступ до документів у реєстрі стратегічної екологічної оцінки. Водночас доступ до реєстру оцінки впливу на довкілля досі частково обмежений, а річні плани заходів за НПСВ ухвалюються нерегулярно, що стримує подальше зростання.

Важливість публікації Енергетичної стратегії України до 2050 року та впровадження системного моніторингу її виконання

Енергетичну стратегію України до 2050 року було [затверджено](#) у квітні 2023 року, проте її фінальний текст досі не оприлюднено – документ залишається закритим на період дії воєнного стану. Згідно з постановою КМУ № 373-р, Міністерство енергетики мало впродовж трьох місяців підготувати План заходів з вимірюваними індикаторами та механізмом публічного моніторингу. Однак перший проєкт цього плану був [оприлюднений](#) лише 11 грудня 2024 року і досі не затверджений.

Відсутність офіційно оприлюдненої версії стратегії та погоджених звітних індикаторів позбавляє ринок, інвесторів і стейкхолдерів змоги об'єктивно оцінювати прогрес і планувати довгострокові рішення. Водночас, як НКРЕКП, так і НЕК «Укренерго» вже використовують сценарії Стратегії-2050 у своїх річних прогнозах балансів потужностей і декларують готовність до публікації відповідних звітів після скасування режиму воєнного стану. Хоча закритість деталізованих оперативних даних у воєнний час є виправданою, для збалансованого розвитку енергетичного сектору базові параметри стратегічного бачення мають бути відкритими. Інакше розуміння напрямів трансформації енергоринку залишається виключно в межах державних органів, унеможливаючи повноцінну участь приватного сектору.

При цьому [приклад](#) Національного плану з енергетики та клімату (НПЕК) свідчить, що прозорість у стратегічному плануванні можлива навіть під час війни. Сам текст плану, а також регулярні моніторингові [звіти](#) доступні у відкритому доступі та містять сотні показників, які оновлюються й дозволяють аналітичний супровід. Цей підхід може бути безпосередньо адаптований до реалізації Стратегії-2050.

У нинішніх умовах відсутність відкритої стратегії та затвердженого Плану заходів із моніторингом залишає інвесторів, підприємців і кредиторів без цілісної картини – змушуючи їх орієнтуватися на оцінки й припущення, що ускладнює розрахунок прибутковості та ризиків. Це підвищує вартість капіталу й сповільнює залучення інвестицій, критично необхідних для відновлення й модернізації енергетичної інфраструктури.

Публікація тексту Стратегії-2050 та затвердження Плану заходів із чітко визначеним механізмом моніторингу дозволить усунути інформаційний розрив, наблизити систему звітності до європейських стандартів і суттєво знизити інвестиційні бар'єри.

Оцінка за підкатегорією «Відновлювані джерела енергії» показали найпомітніший ривок, а саме зросла на 34 бали й досягла 100. Максимальний результат забезпечили впорядковані документи і дані: затверджений план дій до 2030 року з чітко визначеними відповідальними, оприлюднені цілі та показники, відновлена регулярність і повнота даних про інструменти підтримки та інтеграцію ВДЕ в енергосистему. Наявність ясного плану, відкритих показників і сталої звітності створила повну відповідність вимогам прозорості.

Проте у категорії «Політика» залишалась низка минулорічних «чорних скриньок», серед яких:

- актуальна інформація про прогрес в імплементації Національної стратегії низьковуглецевого розвитку та Національно визначеного внеску України до Паризької угоди;
- щорічні плани заходів з виконання Національного плану скорочення викидів від великих спалювальних установок (НПСВ);
- звітність із запровадження виробниками маркування класів споживання енергії енергоспоживчим обладнанням та щодо заходів, вжитих державними органами із його забезпечення;
- актуальна звітність громад щодо виконання планів дій зі сталого енергетичного розвитку (та клімату) (ПДСЕР(К)).

⚡ Рекомендації

загальні:

- ▶ Держенергоефективності запровадити звітність про впровадження маркування класів споживання енергії енергоспоживчим обладнанням, а у подальшому – базу даних продукції для маркування енергоефективності (сумісну з європейською базою EPREL);
- ▶ Міненерго затвердити План заходів з реалізації Енергетичної стратегії України до 2050 року із чітко визначеними індикаторами, періодичністю оновлень та механізмом публічного моніторингу, а після цього забезпечити регулярне оприлюднення всієї звітної документації у машиночитному форматі та з доступом до архівів попередніх звітів;
- ▶ Мінекономіки оприлюднити актуальну інформацію про прогрес в імplementації Національної стратегії низьковуглецевого розвитку та оновленого Національно визначеного внеску України до Паризької угоди;
- ▶ Міненерго, Мінекономіки, Держенергоефективності забезпечити вчасне, в повному обсязі й державною мовою оприлюднення звітів про виконання документів прогностичного й програмного спрямування та міжнародних зобов'язань України;
- ▶ Органам місцевого самоврядування забезпечити підготовку та ухвалення звітності про виконання планів дій зі сталого енергетичного розвитку (та клімату) (ПДСЕР(К));

під час дії воєнного стану:

- ▶ Держенергоефективності відновити оприлюднення Баз даних енергетичних сертифікатів будівель в знеособленому вигляді (із вилученням персональних даних та даних про географічне розташування будівель);

після припинення або скасування дії воєнного стану:

- ▶ Мінекономіки відновити повноцінне функціонування Єдиного реєстру з ОВД з доступом до відповідної документації;
- ▶ Міненерго забезпечити наявність щорічних планів заходів щодо впровадження Національного плану скорочення викидів від великих спалювальних установок, а також звітування перед Секретаріатом Енергетичного Співтовариства у форматі, визначеному в НПСВ.

8. ОРГАНИ ВЛАДИ

55 С-, середня прозорість, +5 порівняно з Індексом-2023

Категорія «Органи влади» (до вибірки входять Міністерство енергетики України, Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, Антимонопольний комітет України) визначає прозорість витрачання бюджетних коштів; надання державної допомоги та здійснення квазіфіскальних операцій; розроблення, ухвалення й виконання владних рішень; а також процедур відбору кандидатів і призначення керівників у центральних органах виконавчої влади у сфері енергетики (якщо такі призначення не є політичними). Категорія охоплює 17 індикаторів, об'єднаних у дві підкатегорії:

- витрачання бюджетних коштів (10 індикаторів);
- прозорість державного управління (7 індикаторів).

Розрахунок Індексу прозорості для категорії «Органи влади» базується на встановленні, наскільки органи влади, які формують і реалізують державну політику в енергетичній сфері, дотримуються вимог:

- **Договору про заснування Енергетичного Співтовариства;**
- **Угоди про асоціацію між Україною та ЄС;**
- **Регламенту Комісії (ЄС) № 651/2014 (Регламент GBER) щодо оголошення деяких категорій допомоги сумісними з внутрішнім ринком при застосуванні статей 107 та 108 Договору про заснування Європейської Спільноти, в частині оприлюднення інформації про отримувачів державної допомоги;**

- **кращих світових практик**, зокрема Настанови з фінансової прозорості та Настанови щодо управління державними видатками Міжнародного валютного фонду, рекомендацій Ради Організації економічного співробітництва та розвитку (OECD) з питань належного бюджетування, регуляторної політики та управління, принципів і настанов OECD у сфері державного управління (SIGMA), регуляторної політики та зайнятості у державному секторі, інструкцій Єврокомісії Better Regulation/Law Making, а також Лімської декларації керівних принципів фінансового контролю.

Вимоги зазначених документів відображені в Бюджетному кодексі України, Законах України «Про Рахункову палату», «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», «Про державну контрольно-ревізійну службу в Україні», «Про державну службу», «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг» та «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності», а також інших нормативно-правових актах Кабінету Міністрів та Міністерства фінансів з питань витрачання бюджетних коштів і забезпечення прозорості державного управління.

Виконані розрахунки свідчать про такий розподіл оцінок:

Підкатегорія	Бал	Прогрес до 2023 р.	Оцінка	Характеристика
Витрачання бюджетних коштів	52	-4	D+	недостатня прозорість
Прозорість державного управління	60	+18	C	середня прозорість

Оцінка прозорості по категорії «Органи влади» зросла на 5 балів за 2024 рік, прогрес по її підкатегоріям був різнонаправлений. Прозорість по індикаторам в частині звітності про витрачання бюджетних коштів знизилася на 4 бали, тоді як прозорість по індикаторам, які характеризують прозорість державного управління зросла на 18 балів за 2024 рік. Частково на оцінку прозорості щодо витрачання бюджетних коштів вплинуло розділення індикатора «Звіти про використання бюджетних коштів відповідним розпорядником» на два окремих індикатора:

- «Інформація про досягнення запланованої мети, завдань та результативних показників бюджетної програми, а також цілей державної політики».
- «Звіти про огляди витрат державного бюджету та консолідована фінансова звітність»,

що відобразило останні практики звітування (по яву відповідних звітів) про досягнення результативних показників бюджетних програм, огляди витрат державного бюджету і оприлюднення консолідованої фінансової звітності головними розпорядниками бюджетних коштів.

Прозорість по підкатегорії «Витрачання бюджетних коштів» в частині бюджетних видатків погіршилася, головним чином, внаслідок припинення публікації актуальних паспортів бюджетних програм і звітів з їх виконання з боку Міненерго і АМКУ. Внутрішня звітність з оцінки ефективності виконання і досягнення показників бюджетних програм є фрагментарною, бракує або актуальних звітів, або належної деталізації у оглядах витрат бюджетних коштів; актуальні зовнішні звіти з аудиту бюджетних програм з боку ДАСУ і РП відсутні. Наскрізними проблемами залишаються (i)

неналежний функціонал веб-сайту Міненерго, де документи розміщені в різних його частинах, або ж доступ до прихованих частин отримується через пошукові системи, та (ii) вкрай низька використаність опублікованих документів.

В частині прозорості державної допомоги оцінки залишилися на рівні минулого року, оскільки доступ до рішень та реєстру отримувачів державної допомоги залишається обмеженим внаслідок дії директивного обмеження. Разом із цим, АМКУ продовжив практику регулярного оприлюднення агрегованих звітів про надання державної допомоги, а Мінфін - публікацію звітів про фінансові ризики, які містять детальну інформацію про квазіфінансову діяльність у розрізі сум квазіфінансових операцій. Зокрема, оприлюднено результати стрес-тестів найбільших енергетичних компаній (по групі «Нафтогаз», ТОВ «Оператор ГТС України», ДП «НАЕК «Енергоатом», ПрАТ «Укргідроенерго», НЕК «Укренерго»), у т.ч. і ті, які викликані воєнним станом і бойовими діями.

Оцінки по підкатегорії «Прозорість державного управління» в частині процедури прийняття і оприлюднення регуляторних актів покращилися внаслідок продовження практики оприлюднення проектів і прийнятих регуляторних актів в окремих розділах веб-сайтів всіма органами державної влади у вибірці, що дало покращення оцінки по критерію регулярності. Разом із тим, за виключенням частини документів НКРЕКП, проекти регуляторних актів не містять опис пропозицій від фізичних та юридичних осіб та обґрунтовану позицію органу державної влади щодо їх врахування / неврахування, що погіршило оцінку за вичерпність. Але разом із тим зафіксовано покращення вичерпності звітів Міненерго і АМКУ в частині кількісних та якісних значень показників

результативності, актуальні ж звіти НКРЕКП недоступні для завантаження.

В частині проведення конкурсів на зайняття посад державної служби прозорість дещо покращилася, як наслідок відновлення з боку Міненерго публікації інформації про конкурси на зайняття посад фахівців з питань реформ, втім, будь-яка актуаль-

на інформація з боку Міненерго щодо вимог, перебігу і результатів конкурсного відбору на основні посади залишається закритою. АМКУ продовжив практику оприлюднення повноцінних протоколів засідань конкурсних комісій. НКРЕКП також продовжило оприлюднювати результати конкурсних відборів на посаду членів НКРЕКП і відновило публікацію результатів минулих конкурсів.

Рекомендації

загальні:

- ▶ Міненерго, НКРЕКП, АМКУ: забезпечити оприлюднення зауважень і пропозицій та результатів обговорення проєктів регуляторних актів.
- ▶ НКРЕКП: поновити доступ до звітів з відстеження результативності прийнятих регуляторних актів.
- ▶ Міненерго: відновити оприлюднення вимог до кандидатів на зайняття керівних посад, забезпечити оприлюднення відеотрансляцій, відкритих протоколів та (або) стенограм засідань комісій з відбору кандидатів на посади державної служби за прикладом НКРЕКП та АМКУ.

під час дії воєнного стану:

- ▶ Міненерго: відновити коректну роботу розділу веб-сайту, де міститься звітність про витрачання бюджетних коштів, оскільки доступ до формально закритих документів можливий через внутрішню пошукову систему;
- ▶ Міненерго, НКРЕКП, АМКУ: відновити публікацію звітів про використання бюджетних коштів;
- ▶ Держаудитслужбі, Рахунковій палаті: забезпечити оприлюднення актуальних результатів фінансового аудиту виконання бюджетних програм Міненерго, НКРЕКП та АМКУ;
- ▶ НКРЕКП: забезпечити повноцінне оцінювання регуляторного впливу проєктів регуляторних актів, відновити відстеження результативності ухвалених актів та оприлюднювати змістовно повноцінні звіти за його результатами за прикладом Міненерго та АМКУ.

після припинення або скасування дії воєнного стану:

- ▶ АМКУ відновити оприлюднення інформації у реєстрі отримувачів державної допомоги з деталізацією до рівня окремих компаній.

МЕТОДОЛОГІЯ ОЦІНЮВАННЯ

Методологія визначення *Індексу прозорості енергетики* базується на статистичному методі багатовимірної середньої, який використовують, щоб оцінити складні об'єкти, процеси та явища.

Вимірами Індексу є конкретні показники оцінювання прозорості (індикатори), їхні сукупності (категорії і сектори (ринки)) й мірила прозорості (критерії).

Індикатор – конкретний показник, вибраний для оцінювання прозорості об'єкта (наприклад, енергетичних компаній, органів влади), процесу (наприклад, ціноутворення, регулювання, торгівлі тощо), явища (наприклад, ринку, конкуренції тощо). Сукупність індикаторів утворює найнижчий рівень декомпозиції Індексу.

Якісні індикатори встановлюють наявність прозорості, *кількісні* – характеризують змінення хоча б однієї з її ознак. Наприклад, індикатор:

- «Правила проведення аукціонів з розподілу квот підтримки ВДЕ» є якісним, оскільки констатує факт затвердження та опублікування відповідного нормативно-правового акта;

- «Результати моніторингу цін на оптовому та роздрібному ринках газу» є кількісним, оскільки передбачає можливість змінення прозорості відповідних даних із часом в розрізі всіх критеріїв прозорості, які використовуються у Індексі.

У цьому дослідженні проаналізовані **223 індикаторів**, необхідні й достатні ознаки прозорості яких (обсяг інформації, її формат, періодичність оновлення тощо) наведені в українських і/або міжнародних нормативно-правових актах і/або відповідно до кращих світових практик розкриття інформації.

Сектор – сукупність індикаторів, що характеризує прозорість окремого товарного ринку.

У цьому дослідженні виокремлені п'ять секторів (ринків): *природний газ; електрична енергія; нафта й рідке паливо; енергетичне вугілля; тепла енергія.*

Якщо індикатор стосується декількох секторів (ринків), його не оцінюють окремо для кожного з них, вважаючи крос-секторальним (КС). Наприклад, *план дій та національна ціль з енергоефективності* стосуються всіх енергетичних ринків та діяльності їх учасників.

Сектор	Природний газ	Енергетичне вугілля	Нафта й рідке паливо	Електрична енергія	Теплова енергія	Крос-сектор
Кількість індикаторів	61	70	23	5	14	60

Категорія – сукупність індикаторів, що характеризує складові зовнішнього і внутрішнього середовища. Об'єднання індикаторів у категорії дозволяє різним групам спеціальних інтересів отримати інформацію про прозорість у різних точках ланцюга доданої вартості.

Шляхом аналізу правил і практик розкриття інформації, зворотного зв'язку експертів, що були залучені до консультацій при розробці Індексу, виокремлено вісім категорій:

- «Баланси» – визначає прозорість річної й місячної енергетичної статистики;
- «Природні монополії» – визначає прозорість діяльності операторів систем передачі (транспортування) й розподілу;
- «Постачання» – визначає прозорість правил і рівня конкуренції на товарних ринках; цін і ціноутворення;
- «Надійність і безпека» – визначає прозорість запасів (резервів); правил, звітності про надійність і безпеку енергопостачання;

- «Споживання» – визначає прозорість стандартів обслуговування та обліку; інформації для споживачів про ціни і тарифи, субсидії та іншу допомогу, програми енергозбереження; комерційні пропозиції постачальників та інструменти їх порівняння;

- «Звітність» – визначає прозорість фінансових, аудиторських звітів; звітів про управління; розкриття нефінансової інформації; платежів на користь держави; інформації про кінцевих бенефіціарів, про корпоративне управління;

- «Політика» – визначає прозорість виконання стратегічних і програмних документів енергетичної політики й забезпечення сталого розвитку; політики підвищення енергоефективності, захисту довкілля, протидії змінам клімату, розвитку відновлюваних джерел енергії;

- «Органи влади» – визначає прозорість витрачання бюджетних коштів; розроблення, ухвалення й виконання владних рішень, а також моніторинг їхньої результативності; формування керівних органів.

Для зручності оцінювання й аналізу індикатори кожної категорії об'єднані в підкатегорії і групи.

Критерій прозорості – мірило для оцінки ознак прозорості об'єкта, процесу або явища.

Кожний з індикаторів можна оцінити за дев'ятьма критеріями прозорості:

- «Наявність» – існування інформації у відкритих джерелах;
- «Об'єктивність» – незалежність наявної інформації від методики її одержання;
- «Достовірність» – відсутність несвідомого чи навмисного викривлення розкритої інформації;
- «Точність» – ступінь близькості інформації до фактичного стану об'єкта, процесу, явища;
- «Доступність» – мірило вільного отримання інформації;
- «Актуальність» – наявність інформації за останній звітний період;
- «Регулярність» – ступінь дотримання встановлених вимог до періодичності оновлення і зберігання інформації;

● «Використовність» – зручність і простота користування розкритою інформацією; її практичність (usability);

● «Вичерпність» – наявність у встановлений термін вичерпної інформації, що має оприлюднюватися у відповідності до вимог українських і/або міжнародних нормативно-правових актів і/або кращих світових практик розкриття інформації.

Оцінювання індикаторів за критеріями «Об'єктивність», «Достовірність» і «Точність» може здійснюватися експертно у разі надання замовником інформації з обмеженим доступом.

Оскільки метою дослідження було формування Індексу прозорості за інформацією з відкритих джерел (офіційні веб-сайти, відкриті дані, інституційні репозитарії), кожний індикатор оцінювався лише за критеріями «Наявність», «Доступність», «Актуальність», «Регулярність», «Використовність», «Вичерпність».

Трактування відповідності для кожного з цих критеріїв наведені нижче.

Критерій прозорості	Значення
Наявність (C_{av})	0 – інформація відсутня 1 – інформація наявна
Доступність (C_{ac})	0 – наявну інформацію неможливо отримати, окрім як на платній основі або за запитом 0,5 – наявну інформацію можна отримати лише шляхом: i) надання персональних даних сторони, що робить запит (наприклад, через «Дію»); ii) пошуку інформації на сторонніх ресурсах (які відрізняються від нормативно встановлених), де вона перебуває у вільному доступі; iii) здійснення додаткового пошуку із використанням внутрішніх пошукових систем веб-сайтів органів влади чи компаній, або зовнішніх пошукових систем в мережі Інтернет 1 – інформація наявна у вільному доступі
Актуальність (C_{it})	0 – інформація за останній звітний період відсутня 1 – інформація за останній звітний період наявна
Регулярність (C_{fr})	0 – інформація не оновлюється і недоступна за попередні періоди 0,5 – інформація оновлюється, але недоступна за окремі попередні періоди 1 – інформація оновлюється з дотриманням встановлених вимог і доступна за попередні періоди
Використовність (C_{us})	0 – інформація наявна не в машиночитному форматі (jpg, jpeg, png, psx, tiff, pdf (що містить сканований уміст) тощо) 0,5 – наявну інформацію можна скопіювати чи обробити (числова: docx, pdf, html, xlsx (неструктуровані дані)) 1 – інформація наявна в машиночитному форматі (числова: xlsx (структуровані дані), csv, xml, json; текстова: docx, pdf (несканований уміст))
Вичерпність (C_{in})	0 – у встановлений термін відсутня будь-яка інформація, що має бути розкритою 0,5 – у встановлений термін інформація, що має бути розкритою, наявна не в повному обсязі 1 – у встановлений термін наявна вся інформація, що має бути розкритою

Критерії використовності та вичерпності оцінюються за останньою наявною інформацією по індикатору. Також в інформації змішаного типу (комбінація текстової та числової інформації) критерій використовності оцінюється як для текстової інформації.

Сукупна оцінка кожного з індикаторів прозорості визначається за формулою:

$$T_i = C_{av} \cdot (C_{ac} + C_{rl} + C_{fr} + C_{us}) \cdot C_{in},$$

де C_{av} , C_{ac} , C_{rl} , C_{fr} , C_{us} , C_{in} – оцінки за критеріями наявності, доступності, актуальності, регулярності, використовності й вичерпності, відповідно.

Якщо інформацію було неможливо отримати, окрім як на платній основі або за запитом ($C_{ac} = 0$), вважали, що вона відсутня ($C_{av} = 0$).

Для всіх якісних індикаторів, якщо інформація була наявна ($C_{av} = 1$) і доступна ($C_{ac} = 1$), вважали, що $C_{in} = C_{rl} = C_{fr} = 1$.

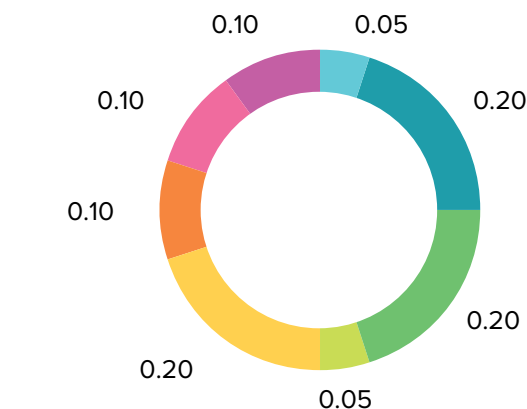
Враховуючи велику розмірність масиву індикаторів прозорості, їх вважали рівновагомими. Тому для побудови субіндексів за окремими категоріями й секторами (ринками) використовували середні арифметичні оцінки відповідних сукупностей.

У третьому воєнному випуску Індексу-2024, як і в Індексі-2023, до індикаторів застосовано додаткові атрибути з метою визначення причин та характеру зміни прозорості (зокрема, директивна заборона оприлюднення даних, ініціативне рішення розпорядників даних щодо обмеження чи припинення їх публікації та ін.).

Період оцінювання індикаторів: первинна оцінка індикаторів відбувалась впродовж **грудня 2024 – січня 2025 років**, проте у зв'язку із тимчасовим призупиненням проекту «Прозорість енергетичного сектору», за підтримки якого розробляється Індекс, робота над продуктом була призупинена. Відновлення проекту дозволило в червні-липні 2025 року завершити оцінку, із оновленням балів за раніше оціненими індикаторами.

УЗАГАЛЬНЕННЯ ОЦІНОК

Для розрахунку інтегральної оцінки прозорості, методом експертного рейтингування визначені вагові коефіцієнти категорій Індексу:

- Баланси
- Природні монополії
- Постачання
- Надійність і безпека
- Споживання
- Звітність
- Політика
- Органи влади

ІНТЕРПРЕТАЦІЯ ОЦІНОК

Усі розраховані індекси переведені у стобальну шкалу як $25Ti$ з округленням до цілого і таким трактуванням:

Бали	Оцінка	Характеристика
95...100	A+	абсолютна прозорість
90...94	A	відмінна прозорість
85...89	A–	
80...84	B+	
75...79	B	добра прозорість
70...74	B–	
65...69	C+	
60...64	C	середня прозорість
55...59	C–	
50...54	D+	
45...49	D	недостатня прозорість
40...44	D–	
0...39	F	

ОБМЕЖЕННЯ

За допомогою Індексу **не можна** оцінити прозорість:

- енергетики в реальному часі, оскільки його формування потребує оброблення великих масивів інформації за період, що зазвичай передує тому, в якому здійснюється оцінювання;
- усіх учасників товарних ринків та/чи органів влади, тому за окремими індикаторами категорій «Природні монополії», «Постачання», «Споживання», «Звітність», «Політика», «Органи влади» оцінювання побудоване на базі репрезентативних вибірок;

ОПИС ВИБІРОК

Категорія «Природні монополії»:

- оператори систем передачі і транспортування (TSO) – юридичні особи, відповідальні за експлуатацію, диспетчеризацію, забезпечення технічного обслуговування, розвиток цих систем, а також за забезпечення їхньої довгострокової спроможності задовольняти обґрунтований попит: на передачу електричної енергії, на транспортування й зберігання природного газу, нафти, дизельного палива;
- оператори систем розподілу (DSO) – юридичні особи, що працюють у п'яти найбільших містах України, й відповідають за безпечну, надійну та ефективну експлуатацію, технічне обслуговування та розвиток систем розподілу і забезпечення довгострокової спроможності систем розподілу: природного газу, електричної енергії, теплової енергії.

Категорія «Постачання»:

- для індикаторів біржових цін – товарні біржі, які мають найбільшу ліквідність на відповідних оптових енергетичних ринках.

- секторів енергетики, де товарні ринки ще формуються (енергетичне вугілля, теплова енергія), тому розраховані для них субіндекси є довідковими.

Категорія «Споживання»:

- для природного газу – вибірка складається тільки з одного постачальника – ГК «Нафтогаз України» у зв'язку з передачею їй як постачальнику «останньої надії» у травні 2022 року лівової частки побутових споживачів (близько 98%)¹⁹;
- для електричної енергії – постачальники універсальних послуг у п'яти найбільших містах України;
- для нафтопродуктів – оператори роздрібної торгівлі нафтопродуктами – юридичні особи, які управляють п'ятьма найбільшими за обсягами реалізації в 2023 році мережами автозаправних станцій.

Категорія «Звітність»:

- підкатегорія «Фінансова та управлінська звітність», група «Інформація про сплату податків (у розрізі видів податків та суб'єктів)» – 30 енергетичних компаній на основі власного рейтингу по показнику агрегованої суми коштів, витрачених на сплату податків і зборів²⁰ в 2023 р. або по аналітичному показнику EBITDA²¹ у разі відсутності інформації щодо суми сплачених податків і зборів (з огляду на обмеження воєнного стану).;

¹⁹ <https://biz.liga.net/ua/all/tek/novosti/naftogaz-stal-monopolistom-na-roznichnom-rynke-gaza-u-nego-98-bytovyhpotrebiteley>

¹⁹ Для розрахунку цієї суми включаються дані по таким параметрам (по наявності):

- обсяги податків і зборів, оприлюднені у прес-релізах/сайтах компанії;
- обсяги по показнику «Витрачання на оплату зобов'язань з податків і зборів» (код рядка 3115) звіту про рух грошових коштів (за прямим методом) із фінансової звітності компанії, складеної відповідно до стандарту НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»;
- обсяги по показнику «Витрати (дохід) з податку на прибуток» (код рядка 2300) звіту про фінансові результати (за НП(С)БО 1).

¹⁹ Earnings before interest, taxes, depreciation, and amortization (EBITDA) - обсяг прибутку до вирахування витрат за відсотками, сплати податків та амортизаційних відрахувань для розрахунку якого використовувались суми рядків по кодам A2350(A2355), A2300, A2250 і A2515 звіту про фінансові результати (за НП(С)БО 1).

- група «Спеціальна звітність підприємств у видобувних галузях» – 7 найбільших приватних та державних видобувних компаній, відібраних з основної вибірки;
- підкатегорія «Бенефіціари та корпоративне управління» – 15 найбільших енергетичних компаній, відібраних з основної вибірки, що є акціонерними товариствами, і цінні папери яких можуть бути допущені до торгів на біржі.

Категорія «Політика»:

- для індикаторів, пов'язаних з Планами дій зі сталого енергетичного розвитку (та клімату) (ПДСЕР(К)) – 5 найбільших міст України: Київ, Харків, Львів, Дніпро, Одеса.

Категорія «Органи влади»:

- групи «Бюджетні видатки», «Процеси ухвалення та виконання рішень», «Прозорість формування керівних органів» – Міністерство енергетики України, Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, Антимонопольний комітет України;
- група «Державна допомога» – оцінювання індикаторів здійснювалося за інформацією про надання державної допомоги Антимонопольного комітету України;
- група «Квазіфіскальні операції» – за інформацією про квазіфіскальні ризики, пов'язані із енергетичними компаніями, Міністерства фінансів України.

Потенційні індикатори для включення у наступні випуски Індексу прозорості енергетики

Категорія	Розпорядник	Індикатор	Підстава	Обґрунтування
Природні монополії	Міненерго	Посібник з процедур надання дозволів, що застосовують до проєктів взаємного інтересу	Ст. 9 (1), додаток VI.1 Регламенту (ЄС) № 2022/869 про настанови для транс'європейської енергетичної інфраструктури (до набуття чинності - відповідна стаття Регламенту (ЄС) № 347/2013)	Практика імплементації державами-членами ЄС: https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/4459f151-1028-11e6-ba9a-01aa75ed71a1/language-en/format-PDF/source-250897141
Природні монополії	Міненерго	Інформація про проєкти взаємного інтересу, яка відповідає встановленим вимогам	Ст. 9 (7), додаток VI.6 Регламенту (ЄС) № 2022/869 про настанови для транс'європейської енергетичної інфраструктури (до набуття чинності - відповідна стаття Регламенту (ЄС) № 347/2013)	Оприлюднювана інформація має відповідати вимогам, визначеним у додатку VI.6, регулярно оновлюватися на спеціально створеному вебсайті, який має бути пов'язаним із вебсайтом платформи прозорості.
Природні монополії	Регулятор	Набір показників і референтні значення для порівняння питомих інвестиційних витрат порівнюваних проєктів взаємного інтересу	Ст. 11 (9) Регламенту (ЄС) № 2022/869 про настанови для транс'європейської енергетичної інфраструктури (до набуття чинності - ст. 11 (7), п. 1 і 2 додатка I Регламенту (ЄС) № 347/2013)	Категорії енергетичної інфраструктури, які можуть бути охоплені проєктами взаємного інтересу, визначені в додатку I. Приклад документа від ACER: https://www.acer.europa.eu/Publications/ACER_UIC_indicators_table.pdf
Природні монополії	Регулятор	Методологія та критерії, які використовують для оцінювання інвестицій в інфраструктурні проєкти в секторах електроенергетики та газу, а також пов'язаних із ними ризиків	Ст. 17 (4) Регламенту (ЄС) № 2022/869 про настанови для транс'європейської енергетичної інфраструктури (до набуття чинності - ст. 13 (4) Регламенту (ЄС) № 347/2013)	Приклад Австрії: https://www.e-control.at/documents/1785851/1811597/Methode+und+Kriterien+f%C3%BCr+die+Bewertung+von+Investitionen_20140924_en.pdf/ea580eea-280d-4cc5-9fc9-a75c1c23e34f?t=1436200860773

Постачання	Оператор ГТС (TSO)	Платформа інсайдерської інформації	Стаття 4(1) Регламенту 1227/2011 від 25 жовтня 2011 року про доброчесність та прозорість на оптовому енергетичному ринку Розділ 4.2 Настанов із застосування положень REMIT, які визначають Платформи інсайдерської інформації як оптимальний спосіб ефективного розкриття інсайдерської інформації в розумінні REMIT	Створення платформ передбачене статтею 34, частиною 5 ЗУ "Про ринок природного газу" Мінімальні вимоги до якості розкриття інсайдерської інформації в підрозділі 4.2.2 Guidance on REMIT application (6th edition): https://acer.europa.eu/en/remit/Documents/ACER_Guidance_on_REMIT_application_6th_Edition_Final.pdf Перелік аналогічних платформ в країнах ЄС: https://www.acer-remit.eu/portal/list-inside-platforms# Цей індикатор оцінюється не за звичними критеріями, а мінімальними вимогами до платформ прозорості 1. Вільний та безкоштовний доступ до платформи 2. Можливість завантаження інформації з платформи в машиночитному форматі 3. Можливість відфільтровувати інформацію за релевантними категоріями 4. Доступ до інформації щонайменше про події 5-ти річної давнини 5. Легкий доступ до всіх публікацій, що стосується події, їх перелікування між собою 6. Наявність англійської версії
Постачання	Оператор системи передачі (TSO)	Платформа інсайдерської інформації	Стаття 4(1) Регламенту 1227/2011 від 25 жовтня 2011 року про доброчесність та прозорість на оптовому енергетичному ринку Розділ 4.2 Настанов із застосування положень REMIT, які визначають Платформи інсайдерської інформації як оптимальний спосіб ефективного розкриття інсайдерської інформації в розумінні REMIT	Створення платформ передбачене статтею 33, частиною 3, пункту 10-1 ЗУ "Про ринок електричної енергії" Мінімальні вимоги до якості розкриття інсайдерської інформації в підрозділі 4.2.2 Guidance on REMIT application (6th edition): https://acer.europa.eu/en/remit/Documents/ACER_Guidance_on_REMIT_application_6th_Edition_Final.pdf Перелік аналогічних платформ в країнах ЄС: https://www.acer-remit.eu/portal/list-inside-platforms# 1. Вільний та безкоштовний доступ до платформи 2. Можливість завантаження інформації з платформи в машиночитному форматі 3. Можливість відфільтровувати інформацію за релевантними категоріями дати 4. Доступ до інформації щонайменше про події 5-ти річної давнини 5. Легкий доступ до всіх публікацій, що стосується події, їх перелікування між собою 6. Наявність англійської версії

Постачання	Регулятор	Інформація про проведені та актуальні розслідування на оптових енергетичних ринках	Краща практика	Відповідна інформація подається ACER в єдиному реєстрі та окремими національними регуляторами на власних сайтах. https://www.acer.europa.eu/remit/coordination-on-cases/enforcement-decisions https://www.ofgem.gov.uk/energy-policy-and-regulation/compliance-and-enforcement/remittance-compliance-and-enforcement
Постачання	Постачальник універсальних послуг	Щомісячна інформація щодо обсягів купівлі електричної енергії за "зеленим" тарифом у приватних домогосподарств, величина встановленої потужності генеруючих установок яких не перевищує 50 кВт	абзац 4 частини 6 статті 63 ЗУ "Про ринок електроенергії"	Оприлюднення інформації передбачено нещодавно ухваленим Законом №3220 «Про внесення змін до деяких законів України щодо відновлення та "зеленої" трансформації енергетичної системи України»
Постачання	Оператор системи передачі (TSO)	Щомісячна інформація щодо вартості послуги із забезпечення збільшення частки виробництва електричної енергії з альтернативних джерел енергії	абзац 5 частини 6 статті 63 ЗУ "Про ринок електроенергії"	Оприлюднення інформації передбачено нещодавно ухваленим Законом №3220 «Про внесення змін до деяких законів України щодо відновлення та "зеленої" трансформації енергетичної системи України»

Звітність	Компанії (вибірка)	Корпоративні звіти з питань сталого розвитку	Директива (ЄС) 2022/2464 про корпоративне звітування з питань сталого розвитку (CSRD)	Впровадження повноцінної системи корпоративного звітування з питань сталого розвитку є подальшим розвитком системи нефінансового звітування, яке визначається положеннями Директиви 2014/95/ЄС щодо розкриття нефінансової інформації та інформації про різноманіття (NFRD). Нова система звітування визначена Директивою CSRD, що набула чинності 5 січня 2023 р. і впроваджується шляхом затвердження європейських стандартів звітування з питань сталого розвитку (ESRS), які були затверджені відповідними делегованими регламентами 31 липня 2023 р. і є сумісними з положеннями добровільних глобальних стандартів сталого розвитку (ISSB/GRI). Дана звітність стане обов'язковою для всіх великих компаній та публічних компаній з 2024 фінансового року, перші звіти за новим стандартом повинні бути опубліковані у 2025 р., вона повинна стати частиною публічного моніторингу впровадження зі сторони корпоративного сектору порядку денного європейської "зеленої угоди", а також кліматичних та соціальних зобов'язань. Інформація по стандартам: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/qanda_23_4043 https://finance.ec.europa.eu/regulation-and-supervision/financial-services-legislation/implementing-and-delegated-acts/corporate-sustainability-reporting-directive_en
Звітність	Компанії (вибірка)	Гарантійний висновок щодо звітності з питань сталого розвитку	Глава 8 Директиви 2013/34/ЄС про вимоги до аудиторського звіту та гарантування звітності з питань сталого розвитку	Із 1 січня 2024 року розпочинається підготовка до впровадження нової вимоги щодо системи перевірки (гарантування) коректності подання інформації у корпоративній звітності з питань сталого розвитку
Звітність	Компанії (вибірка)	Споживання енергії та води енергоємними компаніями	Директива (ЄС) 2023/1791	Вводиться як окремий індикатор нефінансової звітності із сегменту "зеленого курсу" після 2024 р. Паралельно цей індикатор повинен подаватися у звітах зі сталого розвитку.
Органи влади	Органи влади (вибірка)	Впровадження кращих практик "зеленого" бюджетування	OECD Green Budgeting Framework	Індикатор буде створено на основі відповідного індексу OECD Green Budgeting Framework, що будується на основі оцінювання впровадження кожного із чотирьох його компонентів (Institutional arrangements, Methods and tools, Accountability and transparency та Enabling environment), кожен із яких має вагу 0.25. Значення індексу буде варіювати від 0 (не впроваджено) до 1 (високий рівень практик "зеленого" бюджетування). Деталі: https://data-explorer.oecd.org/vis?fs[0]=Topic%2C0%7CGovernment%23GOV%23&pg=0&fc=Topic&bp=true&snb=14&df[ds]=dsDisseminateFinalDMZ&df[id]=DSD_GOV%40DF_GOV_BP_2023&df[ag]=OECD.GOV.GIP&df[vs]=1.0&pd=%2C&dq=A.....&ly[rw]=MEASURE&ly[cl]=REF_AREA&to[TIME_PERIOD]=false&lo=5&lom=LASTNPERIODS&vw=tb

Органи влади	Органи влади (вибірка)	Впровадження кращих практик "гендерного" бюджетування	2022 OECD Survey on Gender Budgeting	Індекс будується на основі методології 2022 OECD Survey on Gender Budgeting, а саме ключових п'яти блоків (перші чотири - такі ж як і для «зеленого» бюджетування, п'ятий - Impact), кожен із яких має вагу 0.20. Значення індексу буде варіювати від 0 (не впроваджено) до 1 (високий рівень практик "зеленого" бюджетування), країни із значенням індексу більше 0.6 вважаються такими, які мають "просунуті" практики "гендерного" бюджетування. Деталі: https://data-explorer.oecd.org/vis?fs[0]=Topic%2C0%7CGovernment%23GOV%23&pg=0&fc=Topic&bp=true&snb=14&df[ds]=dsDisseminateFinalDMZ&df[id]=DSD_GOV%40DF_GOV_BP_2023&df[ag]=OECD.GOV.GIP&df[vs]=1.0&pd=%2C&dq=A.....&ly[rw]=MEASURE&ly[cl]=REF_AREA&to[TIME_PERIOD]=false&lo=5&lom=LASTNPERIODS&vw=tb
Органи влади	Органи влади (вибірка)	Надання доступу до баз даних у форматі "відкритих даних"	OECD Public Integrity Indicators	Індикатор може бути побудований на основі відповідного індексу із блоку "Підзвітність формування державної політики" - "Proactive disclosure of datasets". Джерело: https://oecd-public-integrity-indicators.org/indicators/1000097/subindicators/1000409
Органи влади	Органи влади (вибірка)	Дотримання вимог прозорості лобіювання та вимог щодо уникнення конфлікту інтересів	OECD Public Integrity Indicators OECD Recommendation of the Council on Principles for Transparency and Integrity in Lobbying (2010) Recommendation of the Committee of Ministers to member States on the legal regulation of lobbying activities in the context of public decision making (2017) OECD Guidelines for Managing Conflict of Interest in the Public Sector (2003) G20 High-Level Principles for Preventing and Managing Conflict of Interest in the Public Sector (2018) Закон України «Про доброчесне лобіювання»	Індикатор може бути побудований на основі відповідного індексу із блоку "Підзвітність формування державної політики" - "Regulatory framework for transparency in lobbying, conflict-of-interest and political finance". Джерело: https://oecd-public-integrity-indicators.org/indicators/1000097/subindicators/1000402

Органи влади	Органи влади (вибірка)	Звіти про результати внутрішніх аудитів	OECD Public Integrity Indicators	Індикатор може бути побудований на основі відповідного індексу із блоку "Effectiveness of internal control and risk management mechanisms for safeguarding public integrity" - "Central reporting on internal control and internal audit". Джерело: https://oecd-public-integrity-indicators.org/indicators/1000055/subindicators/1000365
Органи влади	Органи влади (вибірка)	Система узгоджених показників та критеріїв оцінки індивідуальної, командної та організаційної ефективності, система винагороди державних службовців	OECD Recommendation on Public Service Leadership and Capability	На основі п. 5 (а) рекомендації III щодо покращення спроможності державної служби OECD Recommendation on Public Service Leadership and Capability
Органи влади	Регулятор	Розрахунок розміру штрафу за зловживання на оптових енергетичних ринках та порушення законодавства в сфері енергетики та комунальних послуг	абзац 3, Статті 18 Регламенту 1227/2011 від 25 жовтня 2011 року про доброчесність та прозорість на оптовому енергетичному ринку	Підстави у внутрішньому законодавстві: ст. 17, частина 1, пункт 3, аб. 17 ЗУ "Про НКРЕКП" та пункт 1.4. Постанови НКРЕКП від 29.09.2023 № 1800 "Про затвердження Порядку (методики) визначення розміру штрафів, які накладаються Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг. Оприлюднення розрахунків штрафів, які накладаються Регулятором, важливе для верифікації пропорційності та обґрунтованості штрафних санкцій.

www.dixigroup.org